

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET PENSIOEN DER ZELFSTANDIGEN

Het probleem waaraan wij heden een studie wijden, zal naar onze mening meer interesse kunnen verwerven wanneer wij vooraf de aandacht vestigen op enkele statistische elementen die ten andere onontbeerlijk zijn om een duidelijk inzicht te verwerven. Het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid raamt de zelfstandigen per 31 december 1962 op 779.000, hetzij 21,17 % van het totaal der actieve bevolking. Volgens de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Zelfstandigen belooft dit aantal op 31 december 1961 (geen latere gegevens bekend) 831.986 eenheden (de geestelijkheid en de actieve leden der kloostergemeenschappen niet meegerekend) terwijl de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen er op 31 december 1962, 655.990 gerepertorieerd had. Onderlijnen wij onmiddellijk dat de criteria der onderscheiden wetgevingen verschillend zijn en dat de statistieken niet op dezelfde data werden afgesloten. Bovendien moet aangestipt worden dat het statistisch materiaal zeer verscheiden is en nog niet op absoluut stevige basis steunt. Redenen hiervoor zijn het gebrek aan medewerking van de zelfstandigen zelf en de ontoereikende organisatie van de opsporing dezer personen, zoals wij in oktober 1963 nog konden vernemen tijdens het colloquium over «statistieken ten dienste van het klein- en middenbedrijf», georganiseerd door het Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand. Wij zullen het begrip «zelfstandige», althans in het kader van de besproken wetgeving, nader omschrijven.

Voormelde cijfers tonen op onbetwistbare wijze aan dat het aandeel der zelfstandigen in de actieve bevolking belangrijk is.

Wij moeten hier bovendien onmiddellijk aan toevoegen dat het aantal gepensioneerden op 30 juni 1962, 181.064 beliep (statistieken Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen) en dat dit getal onafgebroken stijgt.

Het totaal aantal actieve en niet-actieve zelfstandigen bedraagt dus, volgens de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen, 837.054. Dit cijfer is vast en zeker geen juiste weergave van de werkelijkheid, daar nog niet alle actieve zelfstandigen in het kader van de pensioenwetgeving werden gerepertorieerd.

Er mag niettemin zonder enige aarzeling bevestigd

worden dat we hier voor een zeer belangrijke sektor staan.

* * *

De wet van 31 augustus 1963 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen ⁽¹⁾ en het koninklijk besluit van 24 september 1963 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, werden beide gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 1 oktober 1963. Het koninklijk besluit tot regeling van de berekening van de renten en van de wiskundige reserves werd afgekondigd in het Belgisch Staatsblad van 19 december 1963.

Deze wet is de derde die sedert 1956 ⁽²⁾ dezelfde materie behandelt hetgeen er onmiddellijk op wijst welke snelle evolutie deze wetgeving heeft doorgemaakt. Het waren achtereenvolgens een B.S.P.-liberale coalitie, een C.V.P.-liberale coalitie en een B.S.P.-C.V.P. coalitie die er zich mee bezig hielden, zodat steeds een vergelijk moest gevonden worden en bijgevolg geen der partners algeheel voldaan over het bereikte resultaat kon zijn. Drie verschillende wetgevingen op zeven jaar tijd is bovendien een last die geen enkele administratie behoorlijk kan dragen. Het mag dus diegene die met administratie vertrouwd is, geenszins verwonderen dat de administratieve last van het verleden zich nog steeds laat gevoelen. Ook moge onderstreept worden dat niet alleen om het even welk beheer steeds aan al dan niet gegronde kritiek blootstaat maar ook dat de wetgever zich te zelden rekenschap geeft van de moeilijkheden die de uitvoering en de toepassing van de voorziene beschikkingen met zich brengen.

In de bespreking die volgt, zullen wij de volgorde vastgelegd in de wet, naleven. Zulks zal ongetwijfeld bijdragen tot een duidelijker inzicht.

Toepassingsgebied.

Stippen wij vooreerst aan dat deze wet ertoe strekt «een regeling vast te stellen van rustpensioen ten voordele van de zelfstandigen en van de helpers, even-

als van de uitkeringen ten voordele van de weduwen der zelfstandigen en der helpers».

Wat verstaat men onder zelfstandige :

1° ieder persoon, die in België een beroepsbezigheid uitoefent die inkomsten kan opleveren, bedoeld in artikel 25, § 1, 1°, 2° b of 3°, van de samengeordende wetten betreffende inkomstenbelastingen (3);

2° ieder persoon, zelfs diegene wiens inkomsten niet bedoeld zijn onder 1°, die in België een beroepsbezigheid uitoefent, uit hoofde waarvan hij niet door een kontrakt van dienstverhuring of door een statuut verbonden is.

Wat verstaat men onder helper :

ieder persoon, met uitzondering van de echtgenoot of van de echtgenote, die een zelfstandige in de uitoefening van zijn beroep bijstaat of vervangt, zonder door een kontrakt van dienstverhuring tegenover hem verbonden te zijn.

De helpster is echter slechts onderworpen aan de wet indien er uit hoofde van haar activiteit als helpster inkomsten bij het Bestuur der direkte belastingen zijn aangegeven. Zij mag zich echter wel vrijwillig onderwerpen.

Bovendien mag de man die zijn echtgenote in de uitoefening van haar beroep bijstaat of vervangt en die niet aan onderhavige wet of aan een ander pensioenstelsel onderworpen is, met instemming van zijn echtgenote vragen om in haar plaats onderworpen te worden. (cf. ook artikel 3 van het koninklijk besluit van 24 september 1963)

De onderwerping aan de wet « begint ten vroegste de eerste dag van het kalender-kwartaal waarin de activiteit die aanleiding geeft tot onderwerping, een aanvang neemt ». Voor de helpers echter ten vroegste de 1ste januari van het jaar van hun 20e verjaardag.

Zijn niet onderworpen :

1° personen die een beroepsbezigheid uitoefenen welke zich niet over achttien dagen per jaar uitstrekt;

2° personen die een beroepsbezigheid uitoefenen welke reeds aanleiding geeft tot onderwerping aan een ander pensioenstelsel;

3° personen die een bezigheid zonder winstoogmerken uitoefenen;

4° journalisten, perskorrespondenten en personen die auteursrechten genieten indien ze reeds uit om het even welken hoofde wegens een gewone en hoofdzakelijke tewerkstelling (cf. artikel 30 van het koninklijk besluit van 24 september 1963) aan deze of een andere rust- of overlevingspensioenregeling onderworpen zijn, met inbegrip van de gelijkgestelde periodes van ziekte of invaliditeit (cf. artikel 34 van het koninklijk besluit van 24 september 1963) en van de pensioengerechtigde periodes binnen het raam van de maatschappelijke zekerheid, of krachtens een pensioenregeling ingevoerd bij een wet, een provinciaal reglement of door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Zij zijn in elk geval niet onderworpen wanneer zij de leeftijd van 65 of 60 jaar — naargelang het een man of een vrouw betreft — hebben bereikt. Deze criteria gelden ook voor de toepassingsperiodes van de wetten van 30 juni 1956 en 28 maart 1960.

Men kan zich afvragen waarom de wetgever een uitzondering heeft willen maken voor de journalisten, perskorrespondenten en personen die auteursrechten genieten, en niet voor andere categorieën. Ook dient betreurd dat het begrip « landbouwer » of liever « landbouwbedrijf » niet nader werd omschreven zoals dat het geval is in de wetgeving over de kinderbijslag

voor zelfstandigen. De ervaring heeft inderdaad geleerd dat de onderwerping van de « kleine » landbouwers zeer grote moeilijkheden oplevert. In dat verband kan ook gewezen worden op het feit dat de landbouwers die ongeveer één derde (zeer preciese gegevens zijn niet voorhanden) van het aantal actieve onderworpen personen vertegenwoordigen, bijna de helft der ± 180.000 gepensioneerde zelfstandigen uitmaken.

Verplichtingen.

1. Aansluiting bij een pensioenkas.

De zelfstandige moet zich binnen de drie maand na de aanvang van zijn activiteit aansluiten bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas of bij een erkende professionele of interprofessionele pensioenkas voor zelfstandigen. Hij kan volgens de modaliteiten voorzien bij het koninklijk besluit van 24 september 1963 van pensioenkas veranderen of bij ontstentenis van keuze ener kas amtsshalve bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas aangesloten worden.

Mits bepaalde bij de wet opgelegde voorwaarden zijn vrijgesteld van aansluiting bij een pensioenkas :

1° de zelfstandigen die hun pensioenfonds vestigden door de aanwending van een onroerend goed, verwezenlijkt krachtens de wet van 30 juni 1956 of de wet van 28 maart 1960;

2° de zelfstandigen die, vóór de bekendmaking van de wet van 28 maart 1960, hun pensioenfonds gevestigd hebben door de aanwending van een levensverzekeringskontrakt afgesloten vóór 1 januari 1956.

Vermelden we dat de vestiging van het pensioenfonds, zoals voorzien sub 1° en 2°, door aansluiting bij een pensioenkas kan vervangen worden (cf. afdeling 4 van het koninklijk besluit van 24 september 1963 - hoofdstuk II : de verplichtingen van de zelfstandige).

2. Bijdragen.

Zoals bepaald bij artikel 6 van de wet wordt het bedrag der bijdragen vastgesteld in verhouding tot de nettobedrijfsinkomsten van de zelfstandige voor het voorlaatste dienstjaar dat het jaar voorafgaat waarvoor de bijdrage verschuldigd is, m.a.w. de bijdragen voor 1964 worden berekend in functie van de inkomsten van 1961, deze van 1965 op basis van de inkomsten van 1962, enz. Op te merken valt dat het deel der winsten dat aan de echtgenoot-helper wordt toegekend, gevoegd wordt bij de inkomsten van de echtgenoot-uitbater.

De vereiste inlichtingen worden verstrekt door de Administratie der direkte belastingen.

Daar de nieuwe wet de betaling voorziet van bijdragen door personen die na de normale pensioenleeftijd verder bedrijfsinkomsten genieten, zullen we bij de verdere bespreking van de bijdragen een onderscheid maken tussen de bijdrageplichtigen van min dan 65 of 60 jaar (man-vrouw) en van meer.

a) *Bijdragen verschuldigd door de personen die de normale pensioenleeftijd niet hebben bereikt :*

Het bedrag der driemaandelijks bijdrage werd vastgesteld op :

- 1,25 % van het gedeelte der bedrijfsinkomsten dat 120.000 F niet te boven gaat, zonder kleiner te zijn dan 375 F;
- 0,25 % van het gedeelte der bedrijfsinkomsten dat

120.000 F te boven gaat, zonder groter te zijn dan 375 F.

Eenvoudiger gezegd, de zelfstandige kan jaarlijks niet minder dan 1.500 F en niet meer dan 7.500 F betalen.

Onderlijnen we dat de minimumbijdrage in elk geval verschuldigd is, zelfs al werden er voor het fiscaal referentiejaar geen winsten gemaakt. Maakt de vaststelling van de inkomsten van de onderworpen het voorwerp van een betwisting op fiscaal gebied uit, dan wordt de bijdrage vastgesteld op het door de belanghebbende aangegeven bedrag der inkomsten; de eventuele bijkomende bijdrage wordt geïnd zodra het geschil opgelost is.

De aandacht dient ook gevestigd op het feit dat de bijdragen op het einde van ieder kalenderkwartaal verschuldigd zijn en door de pensioenkasen worden geïnd.

De personen die gewoonlijk en hoofdzakelijk een andere beroepsbezigheid uitoefenen dan deze waarvoor zij aan onderhavige wet onderworpen zijn, zijn vrijgesteld van de betaling der bijdragen indien hun bedrijfsinkomsten als zelfstandige lager zijn dan 30.000 F en dan deze verwezenlijkt door de andere beroepsbezigheid. Geen enkele bijdrage is verschuldigd zo de bedrijfsinkomsten als zelfstandige 12.500 F per jaar niet overschrijden; is dit wel het geval, dan zijn zij gehouden tot de betaling van een solidariteitsbijdrage van 125 F per kwartaal.

Voor de omschrijving van het begrip gewoontelijke en hoofdzakelijke bezigheid wordt in artike 30 van het koninklijk besluit van 24 september 1963 verwezen naar de duur van de tewerkstelling zoals voorzien in de pensioenstelsels der arbeiders, bedienden, mijnwerkers, zeelieden of in een andere pensioenwetgeving ingesteld bij of krachtens een wet, bij een provinciaal reglement of door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Het begrip gewoontelijke en hoofdzakelijke tewerkstelling blijft bestaan wanneer de belanghebbende uit hoofde dier tewerkstelling uitkeringen in het kader der maatschappelijke zekerheid of een rust- of invaliditeitspensioen krachtens een der voormelde wetgevingen geniet.

De personen, met een mandaat bekleed in een openbare of private instelling, hetzij omwille van de ambten die zij uitoefenen bij een administratie van de Staat, een provincie, een gemeente of een openbare instelling, hetzij in hoedanigheid van vertegenwoordiger van een werknemers-, werkgevers- of zelfstandigenorganisatie, hetzij in hoedanigheid van vertegenwoordiger van de Staat, een provincie, een gemeente of een openbare instelling, zijn in principe aan de wet onderworpen. Zij zijn echter geen enkele bijdrage verschuldigd zo de inkomsten verkregen door de uitoefening van hun mandaat minder dan 12.500 F bedragen. Boven dit bedrag wordt een solidariteitsbijdrage geïnd. Deze bijdrage kan echter nooit recht geven op de door onderhavige wet bedoelde uitkeringen.

Stippen we bovendien aan dat de onder deze rubriek vermelde bijdragen niet verschuldigd zijn:

1° vóór het kwartaal tijdens hetwelk de bezigheid als zelfstandige een aanvang nam;

2° na het kwartaal tijdens hetwelk een einde werd gemaakt aan de zelfstandige bezigheid op voorwaarde dat deze normaal het volgend jaar niet hervat wordt;

3° vanaf het kwartaal tijdens hetwelk de onderworpen de leeftijd van 65 of 60 jaar bereikt (man of vrouw);

4° voor het kwartaal tijdens hetwelk de zelfstandige overlijdt.

Ook moet nog vermeld worden dat, wanneer het ingevalge begin of hervatting van activiteit onmogelijk is te steunen op de inkomsten van het voorlaatste fiscale dienstjaar, de bijdragen vastgesteld worden op basis van de inkomsten verworven in de loop van het eerste burgerlijk activiteitsjaar. In afwachting dat deze inkomsten gekend zijn, worden bij artikel 31 § 1 van het koninklijk besluit van 24 september 1963 voorlopige bijdragen vastgesteld. Bij § 2 van dit artikel regelt men volgende gevallen: stopzetting vooraleer er een burgerlijk activiteitsjaar was en seizoenarbeid. Bij artikel 34 van hetzelfde besluit regelt men ten slotte de toestand van de verzekerde die ingevalge ziekte of invaliditeit meer dan 66 % werkonbekwaam is. Er dient onthouden dat, in geval van werkonbekwaamheid, vrijstelling van bijdrage wordt verleend met behoud van recht op uitkeringen ten laste van het stelsel.

b) *Bijdragen verschuldigd door de personen die de normale pensioenleeftijd hebben bereikt:*

Deze bijdragen, die geen recht op de door deze wet voorziene uitkeringen openen, zijn niet verschuldigd zo de inkomsten 12.500 F niet overschrijden. Zij zijn het dus wel voor de inkomsten van meer dan 12.500 F en worden geïnd door de pensioenkasen. (cf. artikelen 11 en 12 van de wet van 31 augustus 1963)

In dit verband legde senator G. Vandeputte (dokument nr. 119 - Senaat - zitting 1963/1964 - 30 januari 1964) een wetsvoorstel neer tot wijziging van onderhavige bepalingen. Dit voorstel strekt ertoe:

« 1° De mannen en vrouwen, die in juli 1956 wegens het bereiken van de pensioenleeftijd (respektievelijk 65 en 60 jaar) niet bijdrageplichtig waren, definitief vrij te stellen van het betalen der bijdragen, zelfs wanneer zij nog een zelfstandige beroepsactiviteit uitoefenen;

2° Te vermijden dat de personen die de pensioenleeftijd hebben overschreden en een rente genieten alsmede de mandatarissen die in het toepassingsgebied van de vorige wet niet, maar van de nieuwe wet wel zijn opgenomen, met terugwerkende kracht bijdrageplichtig worden.

Voorgesteld wordt de toepassingsdatum voor hen op 1 januari 1964 vast te stellen. »

De heer senator H. Maisse legde eveneens een voorstel neer (dokument nr. 193 - Senaat - zitting 1963/1964 - 19 maart 1964) waarbij o.m. de afschaffing van bijdrage ten laste van degenen die de normale pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, voorzien wordt.

c) *Bepalingen gemeen aan alle bijdragen:*

Stippen wij ter zake o.m. aan dat:

1° de zelfstandige, solidair met de helper, gehouden is tot de betaling van de bijdrage die deze laatste verschuldigd is;

2° de rechtspersonen solidair gehouden zijn tot de betaling van de bijdragen die verschuldigd zijn door hun mandatarissen die uitsluitend of voornamelijk in het buitenland verblijven;

3° bijdragen die niet betaald zijn op de laatste dag van de maand die volgt op deze van de vervaldag, aanleiding geven tot aanrekening van een verwijlinteret van 7,5 % (vorige wetgeving 4,5 %);

4° het bestuur der direkte belastingen ertoe gehou-

den is uiterlijk op 31 december van ieder jaar aan de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen de nodige inlichtingen voor de vaststelling van de bijdragen voor het volgend jaar te verstrekken;

5° de vordering verjaart na vijf jaar te rekenen vanaf de 1ste januari die volgt op het jaar waarvoor de bijdragen verschuldigd zijn;

6° de pensioenfondsen die krachtens deze wet en de vroegere wetten betreffende het pensioen der zelfstandigen werden gevestigd, niet vatbaar zijn voor afstand of beslag, behalve om de redenen vervat in de artikelen van het burgerlijk wetboek met betrekking tot de uitvoering van een onderhoudsplicht.

De artikelen 36, 37, 38, 39 en 40 van het koninklijk besluit van 24 september 1963 regelen de wijze van inning, de gebeurlijke verhoging der bijdragen, de verzaking der verwijlinteressen, de tenlastelegging der gerechtskosten en de weerslag van de laattijdige betaling der bijdragen op de toekenning der uitkeringen.

De Kommissie der Invorderingen die door artikel 55 van de wet van 28 maart 1960 bij het Ministerie van Middenstand werd opgericht en door onderhavige wet werd gehandhaafd, kan, zonder beroep, vrijstelling of vermindering verlenen van de bijdragen die krachtens deze of de vroegere wetten betreffende het pensioen der zelfstandigen verschuldigd zijn door personen die kunnen beschouwd worden als zijnde in een staat van behoefte of in een toestand die de staat van behoefte benadert (artikel 51 van de wet). De samenstelling, de inrichting en de werking dezer Kommissie worden geregeld door de artikelen 182 tot en met 199 van het koninklijk besluit van 24 september 1963.

Al de bijdragen voorzien krachtens deze wet worden gekoppeld aan het indexcijfer 110 der kleinhandelsprijzen. Zij verhogen of verminderen volgens de modaliteiten voorzien bij artikel 56 van de wet. Deze bepalingen gelden ook voor de renten gevestigd krachtens deze wet en krachtens de vorige wetten betreffende het pensioen der zelfstandigen. De verhogingen en verminderingen gaan zowel voor de bijdragen als voor de renten in met ingang van het kalender-kwartaal dat volgt op dat waarin de periode eindigt tijdens welke het indexcijfer gedurende twee opeenvolgende maanden het cijfer bereikt dat een wijziging rechtvaardigt. In het hogervernoemd (sub b) wetsvoorstel van senator H. Maise wordt bovendien voorzien het eerste lid van artikel 56 van de wet aan te passen aan de andere sociale stelsels, m.a.w. het bedrag van de bijdrage ongewijzigd te laten maar de hoogste en laagste grensbedragen voor de berekening van de bijdragen aan het indexcijfer te koppelen.

Ten slotte mogen personen, die aan de vorige wet wel onderworpen waren en zulks aan de huidige wet niet zijn, verder bijdragen storten.

Renten.

(cf. koninklijk besluit van 9 december 1963 tot regeling van de berekening van de renten en van de wiskundige reserves in het pensioenstelsel der zelfstandigen - Belgisch Staatsblad van 19 december 1963)

Dit hoofdstuk kan zeer bondig behandeld worden. De pensioenkas waarbij de verzekerde aangesloten is, vestigt de onvoorwaardelijke rente door middel van het deel der bijdragen bedoeld in artikel 7, § 2, lid 1 van deze wet: 2/3 voor de mannen, 1/2 voor de vrouwen.

De ouderdomsrente gaat in vanaf de eerste van de

maand die volgt op deze waarin de gerechtigde zijn 65e of 60e verjaardag heeft bereikt, naargelang het een man of een vrouw betreft.

De overlevingsrente bedraagt 50 % van de rente die aan de man was toegekend wanneer de echtgenoten dezelfde leeftijd hadden. Was de man nog niet gerechtigd, ook 50 % van de rente die hij op de pensioengerechtigde leeftijd zou gevestigd hebben. Was de man bij het overlijden niet meer aan onderhavige wet onderworpen, ook 50 % doch van de rente die hij zich werkelijk gevestigd had.

De overlevingsrente gaat in vanaf de eerste van de maand die volgt op deze waarin de echtgenoot overleden is en ten vroegste vanaf de eerste van de maand die volgt op deze waarin de weduwe 60 jaar wordt.

Tot slot van dit hoofdstuk verwijzen wij naar de artikelen 41 tot en met 45 van het koninklijk besluit van 24 september 1963 waarin bepaald worden:

1° de tarieven voor de vestiging der renten;

2° de schalen voor de berekening van de overlevingsrente ingeval de echtgenoten niet even oud zijn.

Artikel 46 van hetzelfde koninklijk besluit bepaalt dat het kapitaal dat de prijs van de overlevingsrente vertegenwoordigt, aan de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen wordt gestort wanneer de onderworpen ongehuwd, weduwnaar of uit de echt gescheiden is bij het ingaan van de ouderdomsrente of bij zijn overlijden. Ook de toestand bij later huwelijk wordt geregeld.

Wat nu ten slotte de geschillen met betrekking tot de betaling van de bijdragen en renten betreft, welke ook het bedrag hiervan weze, zij vallen onder de bevoegdheid van de vrederechter. Hij beslist in laatste aanleg tot een bedrag van 2.000 F. De vonnissen die ter zake geveld worden, zijn uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande beroep of verzet.

De territoriale bevoegdheid wordt bepaald door de plaats waar de onderworpen zijn woonplaats heeft of, als hij geen woonplaats in België heeft, zijn verblijfplaats in ons land. Bij ontstentenis van woon- of verblijfplaats in België op het ogenblik van de vordering, zijn laatstgekende woon- of verblijfplaats in ons land. Voor de mandatarissen van maatschappijen die uitsluitend of hoofdzakelijk in het buitenland verblijven, wordt de territoriale bevoegdheid bepaald door de plaats waar de voornaamste instelling van de maatschappij in België gevestigd is.

Zo hebben wij op bondige wijze het toepassingsgebied van de nieuwe wet over het pensioen der zelfstandigen en de daaruit voortvloeiende verplichtingen geschetst.

De uitkeringen.

Afgezien van de rente die aan de zelfstandige of zijn weduwe onvoorwaardelijk verzekerd is, probleem dat we reeds behandelden, kan de zelfstandige of zijn weduwe aanspraak maken op uitkeringen ten laste van de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen.

Wij zullen achtereenvolgens onderzoeken hoe, waar en wanneer zij moeten aangevraagd en in functie van welke elementen (loopbaan en bestaansmiddelen) zij kunnen toegekend worden.

Er zijn drie verschillende uitkeringen die ten laste van de Rijksdienst vallen, namelijk:

— het rustpensioen waarop een zelfstandige (man of vrouw) uit hoofde van eigen prestaties aanspraak kan maken;

- het overlevingspensioen dat alleen aan weduwen kan verleend worden;
- de aanpassingsvergoeding waarop ook alleen de weduwen gerechtigd zijn ingeval ze het overlevingspensioen niet of niet meer kunnen genieten.

1. De aanvraag.

De aanvragen tot het bekomen van voormelde uitkeringen kunnen alleen bij de burgemeester waar de aanvrager zijn verblijfplaats heeft, ingediend worden. De aanpassingsvergoeding kan echter onder bepaalde voorwaarden die we verder zullen behandelen, ambtshalve door de Rijksdienst worden toegekend.

Zoals in andere pensioenstelsels kan de aanvraag om rustpensioen ten vroegste ingediend worden de eerste dag van de achtste maand die voorafgaat aan de maand tijdens welke de aanvrager de leeftijd van 65 of 60 jaar bereikt, naargelang het een man of een vrouw is.

De weduwe die minder dan 45 jaar oud is en geen kind opvoedt waarvoor ze kinderbijslag ontvangt of geen arbeidsongeschiktheid heeft van minstens 66 %, mag haar aanvraag om overlevingspensioen ten vroegste indienen vanaf de eerste dag van de achtste maand welke deze voorafgaat tijdens dewelke zij de leeftijd van 45 jaar bereikt. De leeftijd heeft in geen geval invloed op de toekenning van een aanpassingsvergoeding.

Het gemeentebestuur moet minstens één, speciaal daartoe aangewezen, dag per week de aanvragen in ontvangst nemen.

De aanvrager moet zich persoonlijk aanbieden. Hij mag zich enkel in geval van ziekte of gebrekkigheid en mits naleving van speciale voorschriften door een derde laten vertegenwoordigen. Het moet echter betreurd worden dat al te veel personen, onder het mom van sociale en fiscale bijstand, in de plaats van de aanvrager optreden. De vergoedingen die deze personen hiervoor eisen, staan buiten alle verhouding. Het wordt de hoogste tijd dat de wetgever aan deze misbruiken paal en perk zou stellen. De sociale vooruitgang wordt niet voor zulke tussenpersonen verwezenlijkt.

Ook moet aangedrongen worden op de noodzakelijkheid voor de gemeentebesturen om over de nauwgezette toepassing van de artikelen 204 tot 210 van het koninklijk besluit van 24 september 1963, meer bepaald artikel 207 betreffende de volmachtdragers, te waken.

2. De loopbaan.

A. Algemene beginselen :

De loopbaan behelst periodes van effectieve of vermoede bezigheid en periodes van non-activiteit die met de vorige kunnen gelijkgesteld worden.

Effectieve activiteit :

Voor het bewijzen van effectieve activiteit als zelfstandige worden twee welbepaalde periodes onderscheiden, nl.

— de jaren vóór 1957 :

Hiervoor gelden getuigsschriften en dokumenten die tijdens deze periode werden opgemaakt. Het getuigenbewijs wordt aanvaard om de elementen aan te vullen die uit deze geschriften of dokumenten blijken en in de gevallen waarin deze geschriften of dokumenten verloren zijn gegaan ten gevolge van een onvoorzien en door overmacht veroorzaakt toeval.

Deze jaren mogen bovendien slechts in aanmerking

worden genomen zo de activiteit als zelfstandige zich over ten minste honderd vijftientig dagen per jaar heeft uitgestrekt.

Tevens moet de bijzondere aandacht gevestigd worden op het feit dat :

voor de opening van het recht op overlevingspensioen de activiteit van wijlen de echtgenoot voor de jaren die 1 januari 1941 en het huwelijk voorafgaan, mag afgeleid worden uit bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens; voor de opening van het recht op uitkeringen ten laste van de Rijksdienst de activiteit als helper vóór 1 januari 1941 eveneens door bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens mag bewezen worden.

— de jaren van 1957 af :

Hiervoor geldt alleen de betaling der pensioenbijdragen verschuldigd op grond van de wetten betreffende de pensioenen der zelfstandigen.

Vermoede activiteit :

Wat de vermoede activiteit betreft, zulks heeft alleen betrekking op de periode van de IIe wereldoorlog. Hij die de hoedanigheid van zelfstandige heeft gehad in de loop van de periode gaande van 1 januari 1938 tot 31 december 1945, wordt ambtshalve vermoed zelfstandige te zijn geweest voor de ganse periode begrepen tussen de datum waarop hij ophield zelfstandige te zijn en 31 december 1945. Dit vermoeden kan echter niet ingeroepen worden :

- voor de jaren die in een ander pensioenstelsel in aanmerking worden genomen;
- door de zelfstandige die uit hoofde van zijn gedrag tijdens de bezetting een strafrechterlijke veroordeling heeft opgelopen.

Gelijkstelling :

Zo komen we dan tot de periodes van non-activiteit die met de vorige kunnen gelijkgesteld worden. Deze aangelegenheid wordt behandeld in afdeling 1 van hoofdstuk IV van het koninklijk besluit van 24 september 1963.

Worden met periodes van effectieve activiteit gelijkgesteld, mits speciale voorwaarden :

- 1° de periodes van ziekte en invaliditeit die een werkonbekwaamheid van minstens 66 % veroorzaakten;
- 2° de periodes van oproeping en wederoproeping onder de wapens;

3° de studieperiodes na 31 december van het jaar voorafgaand aan dit waarin de zelfstandige de leeftijd van 20 jaar heeft bereikt;

4° de periodes na 31 december van het jaar voorafgaand aan dit van de 20e verjaardag, in de loop waarvan de zelfstandige verbonden was door een door de Regering erkend en gecontroleerd leerkontraat.

Vallen de periodes sub 3° en 4° na 1956, dan dient de assimilatie aangevraagd en wordt een forfaitaire bijdrage van 600 F per kwartaal geëist.

De weduwe kan voor al deze gevallen in de plaats van wijlen haar echtgenoot treden.

Bovendien kan de zelfstandige die deze hoedanigheid sedert ten minste één jaar bezat en wegens overmacht zijn bedrijvigheid moest stopzetten, gedurende maximum één jaar verder storten; doet deze staking van activiteit zich voor in de loop van de vijf jaar die de normale pensioenleeftijd voorafgaan, dan kan de zelfstandige tot de pensioenleeftijd verder storten.

Deze assimilatiemogelijkheid vervalt in al de voormelde gevallen zo de belanghebbende inmiddels aan een ander pensioenstelsel onderworpen werd of indien de betrokken periodes aanleiding gaven tot assimilatie in een ander pensioenstelsel.

Gewezen kolonisten :

Zoals voorzien in artikel 73 van de wet werd op 28 maart 1964 (Belgisch Staatsblad van 10 april 1964) het koninklijk besluit betreffende de rechten van de gewezen kolonisten afgekondigd.

Krachtens dit besluit worden de periodes van tewerkstelling als zelfstandige of als helper op het grondgebied van het vroegere Belgisch Kongo vóór 30 juni 1960 en in de vroegere gebieden Roeanda-Oeroendi vóór 30 juni 1962 in aanmerking genomen voor de opening van het recht op de door de wet voorziene uitkeringen.

Vallen deze periodes na 4 juli 1956 (datum van inwerkingtreding van de wet van 30 juni 1956) dient een forfaitaire bijdrage betaald. Bovendien kunnen de periodes begrepen tussen de datum van terugkeer en de datum van de herklassering, gelijkgesteld worden met periodes van effectieve activiteit.

De door dit besluit voorziene validatie wordt niet toegekend voor de periodes van onderwerping aan een ander pensioenstelsel, voor de periodes van assimilatie in een ander pensioenstelsel, voor de periodes van verblijf in het buitenland of van vrijwillige verzekering binnen het raam van de overzeese sociale zekerheid.

De gelijkstelling wordt echter ook aanvaard voor de periodes tijdens dewelke de betrokkene de hoedanigheid van kandidaat landbouwkolonist-stagiair of van leerling in een schoolhoeve heeft gehad.

Het bewijs van de activiteit waarop dit besluit slaat, kan afgeleid worden uit bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens. Omschrijving der hoedanigheid van zelfstandige en helper, cf. wet van 31 augustus 1963.

Ten slotte weze de bijzondere aandacht gevestigd op het feit dat de personen die de door dit besluit mogelijk gemaakte gelijkstelling willen inroepen, op straffe van verval uiterlijk op 31 december 1964 een aanvraag moeten richten tot de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen. Deze aanvraag zal uitwerking hebben op 1 juli 1963. De betrokkenen die tussen 30 juni 1964 en 31 december 1964 terugkeren beschikken evenwel over een termijn van zes maand na de datum van hun terugkeer. Tevens moeten deze personen, ongeacht het feit dat zij reeds een pensioen in dit stelsel zouden genieten, een nieuwe aanvraag bij het gemeentebestuur indienen.

B. Het rustpensioen :

Ingenottreding :

Zoals we tevoren reeds vaststelden kan het rustpensioen verleend worden vanaf de eerste van de maand na de 65e of de 60e verjaardag van de aanvrager, naargelang het een man of een vrouw betreft. Het kan in geen geval ingaan vóór de eerste van de maand volgend op deze waarin de aanvraag werd ingediend.

Evenals in de andere stelsels kan bij koninklijk besluit (wat nog niet gebeurde) worden vastgesteld onder welke voorwaarden de zelfstandigen die als invaliden zijn erkend op grond van de wetgeving betreffende vergoedingspensioenen aan oorlogsslachtoffers, een vervroegd rustpensioen mogen aanvragen, op welke wijze

dit pensioen wordt berekend en hoe de daaruit voortvloeiende last zal worden gedragen.

Basisbedrag :

1° 24.000 F per jaar zo de gerechtigde een gehuwd man is wiens echtgenote geen rust- of overlevingspensioen geniet krachtens onderhavige wet of krachtens een ander Belgisch of buitenlands pensioenstelsel, noch een toelage als gebrekkige of verminkte; dit bedrag wordt op 25.000 F of 26.000 F gebracht naargelang de aanvrager respektievelijk op zijn 66e of 67e jaar zijn rechten doet gelden zonder vooraf ook de voordelen van het pensioenstelsel der vrije verzekering te hebben genoten of na verzeking gedurende een periode van één of twee jaar van voordien in dit pensioenstelsel vastgestelde rechten.

2° 16.000 F per jaar voor de andere gerechtigden, bedrag dat respektievelijk op 16.700 F of 17.400 F wordt gebracht zo de rechten op 61 (66) of 62 (67) jaar ingaan.

Loopbaan :

— De referteperiode begint op 1 januari van het jaar van de 20e verjaardag van de zelfstandige, ten vroegste op 1 januari 1926. Zij eindigt op de 31e december van het jaar dat de 65e of 60e verjaardag voorafgaat naargelang het een man of een vrouw betreft.

— De zelfstandige die bewijst dat hij gedurende al de jaren van voormelde referteperiode die hoedanigheid had, kan op een volledig rustpensioen aanspraak maken. Dit is ook het geval wanneer er over het geheel slechts één jaar per tienjaarlijkse periode ontbreekt, elke begonnen periode beschouwd zijnde als een volledige periode. De ontbrekende jaren moeten evenwel vóór 1957 gelegen zijn.

— De zelfstandige die bewijst in die hoedanigheid gearbeid te hebben gedurende ten minste 4/5 van de referteperiode, kan aanspraak maken op een rustpensioen gelijk aan een breuk van hogervernoemde basisbedragen. Wanneer deze 4/5 geen geheel getal jaren geeft, dan wordt dit getal op de naasthogere eenheid afgerond. De breuk heeft als noemer het aantal kalenderjaren begrepen in de referteperiode en als teller en aantal jaren bezigheid als zelfstandige in dezelfde periode. Om het voordeel dezer bepaling te kunnen genieten moeten al de jaren gelegen tussen 31 december 1963 en het einde van de referteperiode bewezen zijn.

— De aanvrager die een gemengde loopbaan heeft (cf. de pensioenstelsels der arbeiders, bedienden en zeevarenden), kan zijn rechten doen gelden op een rustpensioen gelijk aan een breuk der basisbedragen zoals vastgesteld in de vorige alinea.

— De zelfstandige ten slotte die niet voldoet aan de voorwaarden vermeld in de drie voorgaande alinea's, kan aanspraak maken op een rustpensioen gelijk aan 1/45 of 1/40 naar gelang het een man of een vrouw betreft, van de basisbedragen, per kalenderjaar activiteit tijdens de referteperiode.

— Er wordt natuurlijk geen rekening gehouden met de kalenderjaren tijdens dewelke aanvrager een activiteit als zelfstandige had, zo die jaren aanzien worden als jaren van hoofdzakelijke en gewone, werkelijke of vermoede tewerkstelling in de zin van een ander pensioenstelsel, cf. artikel 30 van het koninklijk besluit van 24 september 1963 waarvan sprake in het hoofdstuk over de verplichtingen - punt 2 (bijdragen); het vermoeden geldt wanneer dit in een der bedoelde pensioenstelsels wordt aangenomen.

— Zo de loopbaan jaren behelst voor dewelke een levensverzekeringskontraakt of een onroerend goed worden aangewend, dan worden deze jaren in aanmerking genomen voor de berekening van het rustpensioen. Het gebeurlijk toegekend pensioen wordt evenwel verminderd met 1/180 of 1/160 naar gelang het een man of een vrouw betreft, van voormelde basisbedragen per kalenderkwartaal gedekt door een dier toepassingen.

— Ook dient bijzonder de aandacht gevestigd op het feit dat het rustpensioen altijd verminderd wordt met de ouderdomsrenten gevestigd krachtens deze wet en de vorige wetten betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen.

C. Het overlevingspensioen :

Om aanspraak te kunnen maken op het overlevingspensioen moet de weduwe aan volgende voorwaarden voldoen :

1° minstens één jaar gehuwd zijn met de zelfstandige, tenzij

- uit het huwelijk een kind geboren is;
- bij het overlijden van de man een kind ten laste was waarvoor zij of haar man gezinsvergoedingen ontving;
- het overlijden van de man aan een oorlogsfeit te wijten is;

2° ten minste 45 jaar oud zijn; deze voorwaarde dient niet vervuld wanneer de weduwe bewijst dat zij een bestendige arbeidsongeschiktheid van ten minste 66 % heeft of een kind opvoedt waarvoor zij gezinsvergoedingen geniet.

— Het overlevingspensioen gaat ten vroegste in de eerste van de maand volgend op deze waarin de aanvraag werd ingediend. Wordt de aanvraag echter gedaan binnen de zes maand na het overlijden van de man, gaat het pensioen in de eerste van de maand na het overlijden. Ingeval van posthume geboorte binnen de driehonderd dagen na het overlijden van de man, krijgt de weduwe het overlevingspensioen vanaf de eerste van de maand volgend op het overlijden op voorwaarde dat de aanvraag binnen de drie maand na de geboorte wordt ingediend.

— De rechten van de weduwe worden ambtshalve vastgesteld wanneer :

1° de echtgenoot bij zijn overlijden reeds het rustpensioen genoot;

2° bij het overlijden van de echtgenoot nog geen definitieve beslissing nopens zijn aanvraag om rustpensioen was getroffen.

Zulks geldt echter niet wanneer de echtgenoten van tafel en bed gescheiden waren en de vrouw haar rechten op een gedeelte van het pensioen van haar man niet had doen gelden.

— De weduwe verliest haar recht op overlevingspensioen :

1° zo zij hertrouwt; zij kan haar rechten terug doen gelden bij ontbinding van het huwelijk doch rekening houdend met het gebeurlijk genot van de aanpassingsvergoeding;

2° wanneer zij jonger is dan 45 jaar en de voorwaarden voor een vervroegde toekenning niet meer vervuld zijn. Zij kan haar rechten terug doen gelden wanneer zij opnieuw aan de voorwaarden voldoet of de leeftijd van 45 jaar bereikt.

— Het basisbedrag beloopt 16.000 F per jaar. Het wordt berekend zoals het rustpensioen, in functie van de loopbaan van de overleden echtgenoot. Zo de man voor zijn 65e verjaardag is overleden, dan begint de

referteperiode op 1 januari van het jaar van zijn 20e verjaardag (ten vroegste op 1 januari 1926) en eindigt op 31 december van het jaar dat zijn overlijden voorafgaat.

Was de man reeds 65 jaar oud of is hij overleden vóór 1 januari 1927, dan bekomt de weduwe het volledig overlevingspensioen zo haar echtgenoot de hoedanigheid van zelfstandige bezat gedurende ten minste 185 dagen tijdens de periode van twaalf maanden die de 65e verjaardag of de dag van het overlijden voorafging.

— Zo de weduwe de leeftijd van 60 jaar niet heeft bereikt, worden de jaren tijdens dewelke de overleden man een onroerend goed of een levensverzekeringskontraakt had aangewend, in aanmerking genomen voor de berekening van het overlevingspensioen. Heeft de weduwe de leeftijd van 60 jaar bereikt, worden deze jaren in aanmerking genomen uitgezonderd in geval ener onvolledige loopbaan (berekening op grond van 1/45 per bewezen kalenderjaar - zie punt B, het rustpensioen, loopbaan). Worden deze jaren in aanmerking genomen, dan moet het basisbedrag verminderd worden met 1/180 per burgerlijk kwartaal gedekt door de aanwending van een onroerend goed of een levensverzekeringskontraakt. Is de man overleden voor de leeftijd van 65 jaar, dan wordt het aantal 1/180 verhoogd met één eenheid voor elk burgerlijk kwartaal begrepen tussen de datum van het overlijden en de datum waarop hij 65 jaar zou geworden zijn. Het pensioen wordt in elk geval ambtshalve opnieuw onderzocht met ingang van de eerste van de maand volgend op deze tijdens dewelke de weduwe de leeftijd van 60 jaar bereikt.

— Men mag niet uit het oog verliezen dat het overlevingspensioen steeds verminderd wordt met de overlevingsrente gevestigd krachtens de wetgeving betreffende het pensioen der zelfstandigen.

— De weduwe ten slotte die opeenvolgend met zelfstandigen is gehuwd geweest, kan slechts ten hoogste overlevingspensioen ontvangen waarop zij recht zou hebben.

— Kan zij uit hoofde van de activiteit van een harer echtgenoten aanspraak maken op een overlevingspensioen krachtens een andere pensioenregeling, dan kan zij het bij deze wet bepaalde voordeel slechts genieten indien zij van de andere uitkering afziet.

D. De aanpassingsvergoeding :

Deze vergoeding wordt verleend :

1° aan de weduwe die bij het overlijden van haar echtgenoot de sub C. gestelde voorwaarden niet vervult om het overlevingspensioen te kunnen genieten. Deze vergoeding die slechts éénmaal kan worden toegekend, is gelijk aan het overlevingspensioen waarop de weduwe zou recht hebben moest zij de sub C gestelde voorwaarden wel vervullen. De aanvraag moet op straf van niet-ontvankelijkheid binnen de zes maand volgend op het overlijden van de man ingediend worden.

2° aan de weduwe die, na minstens tien maanden het overlevingspensioen te hebben genoten, het recht hierop verliest omdat zij hertrouwt of omdat zij, geen 45 jaar oud zijnde, de voorwaarden niet meer vervult voor een vervroegde toekenning van het overlevingspensioen. Dit voordeel, dat eveneens slechts éénmaal wordt verleend, is gelijk aan twee annuïteiten van het overlevingspensioen dat de weduwe genoot. Het wordt ambtshalve verleend. Verliest de weduwe echter haar recht na minder dan tien maand, dan bekomt ze de sub 1° bedoelde vergoeding verminderd met de reeds genoten termijnen van het overlevingspensioen.

— Ingeval van betaling van een aanpassingsvergoeding kan het overlevingspensioen slechts ingaan na het verstrijken van een periode van één of twee jaar, volgens de sub 1° of sub 2° bedoelde vergoeding toegekend werd, te rekenen vanaf de eerste van de maand volgend op deze tijdens dewelke zich de gebeurtenis heeft voorgedaan die aanleiding gaf tot het verlenen van de vergoeding.

Ten slotte moeten we de aandacht vestigen op de rechten van de weduwe die een rustpensioen geniet op het ogenblik dat zich de gebeurtenis voordoet die het verlenen der aanpassingsvergoeding uitlokt. In dergelijk geval wordt deze vergoeding berekend :

1° op het bedrag van het overlevingspensioen dat de weduwe werkelijk genoot indien de gebeurtenis die de toekenning van de vergoeding rechtvaardigt, een vermindering of afschaffing van het rustpensioen veroorzaakt;

2° op het bedrag van het overlevingspensioen waarop de weduwe zou gerechtigd zijn indien zij geen rustpensioen of slechts een verminderd rustpensioen zou genoten hebben in geval de gebeurtenis die de toekenning der vergoeding rechtvaardigt een vermindering of de afschaffing van het rustpensioen voor gevolg heeft.

E. De rechten van de echtgenoten die feitelijk of van tafel en bed gescheiden zijn :

Van tafel en bed gescheiden echtgenoten :

— De zelfstandige die van tafel en bed gescheiden is van zijn echtgenote, kan zijn rechten op het rustpensioen als alleenstaande doen gelden. Het onderzoek der bestaansmiddelen geschiedt alleen rekening houdend met zijn persoonlijke inkomsten.

— De vrouw die van tafel en bed gescheiden is, mag de helft van het rustpensioen van haar man, berekend op het gezinsbedrag, vragen. Het onderzoek naar de bestaansmiddelen geschiedt echter op basis van de inkomsten van beide echtgenoten. Mocht hierin een vermindering van het pensioen van de man voortspruiten, dan wordt het hem toegekend deel vermeerderd met het verschil tussen het pensioen dat hij als alleenstaande zou kunnen genieten en de helft waarvan sprake.

Feitelijk gescheiden echtgenoten :

— De zelfstandige die feitelijk van zijn echtgenote gescheiden is, kan aanspraak maken op de helft van het rustpensioen berekend op het gezinsbedrag of op het rustpensioen als alleenstaande. Het voordeligste wordt hem toegekend. In beide gevallen wordt het onderzoek naar de bestaansmiddelen doorgevoerd op grond van de inkomsten van beide echtgenoten.

— De vrouw die feitelijk van haar man gescheiden is, kan aanspraak maken op de helft van het rustpensioen van de man, berekend op het gezinsbedrag.

— De echtgenoten worden geacht feitelijk gescheiden te zijn wanneer de echtgenote een hoofdverblijfplaats heeft die verschilt van deze van haar echtgenoot. Deze verblijfplaats wordt vastgesteld door de inschrijving in de bevolkingsregisters.

Gemeenschappelijke bepalingen :

— De feitelijk of van tafel en bed gescheiden echtgenote kan geen rechten doen gelden indien ze van de ouderlijke macht vervallen verklaard werd, indien ze veroordeeld werd om haar man naar het leven te hebben

gestaan of indien ze niet voldoet aan de verblijfsvoorwaarden die we verder nader zullen omschrijven.

— De vrouw kan echter haar gedeelte verder genieten zelfs indien haar man niets meer ontvangt omdat hij niet meer in België verblijft.

— Om haar rechten te doen gelden moet de echtgenote zich bij ter post aangetekend schrijven tot de Rijksdienst richten en hierbij een attest van inschrijving in de bevolkingsregisters voegen. De uitkering van de helft van het pensioen toegekend aan de man geschiedt vanaf de eerste maand volgend op deze tijdens dewelke de aanvraag werd ingediend. De rechten van de man zullen gebeurlijk opnieuw onderzocht worden met ingang op dezelfde datum.

— Dient de echtgenote haar aanvraag in binnen de zes maand te rekenen vanaf de ingangsdatum van het pensioen van de man, dan heeft deze aanvraag uitwerking op dezelfde datum.

— Vermelden we ook dat de aanvraag van de vrouw ook geldig is voor de stelsels van de arbeiders, de bedienden, de mijnwerkers, de onder Belgische vlag varende zeelieden en de vrije verzekerden.

— Ten slotte moeten we de aandacht vestigen op het feit dat de echtgenote van de man die nalaat zijn rechten op het rustpensioen te laten gelden, zulks in zijn plaats kan doen. Deze aanvragen worden zoals de andere behandeld.

F. Het pensioen van de uit de echt gescheiden vrouw :

— Dit pensioen waarvan het basisbedrag 16.000 F per jaar belooft, kan worden verleend vanaf de eerste van de maand die volgt op deze waarin de uit de echt gescheiden vrouw de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt. Het gaat ten vroegste in de eerste maand volgend op deze waarin de aanvraag werd gedaan.

— Er wordt 1/40 van 16.000 F bekomen per burgerlijk jaar huwelijk na 1925 tijdens hetwelk de gewezen echtgenoot een activiteit als zelfstandige heeft uitgeoefend. De bewijsmiddelen zijn dezelfde als deze vereist voor de andere uitkeringen.

Worden niet in aanmerking genomen de jaren huwelijk voor dewelke de vrouw zelf rechten kan laten gelden op een rustpensioen in een ander stelsel.

Het totaal aantal 40sten mag niet hoger zijn dan 40. Is dit wel het geval, wordt ieder voordeel naar behoren vermindert.

— De aanvragen uitgaande van deze categorie personen, worden vanzelfsprekend onder dezelfde voorwaarden als de andere behandeld.

— De uit de echt gescheiden vrouw kan echter geen aanspraak laten gelden :

: indien zij van de ouderlijke macht vervallen is verklaard;

: indien zij veroordeeld werd om haar echtgenoot naar het leven te hebben gestaan;

: indien zij hertrouwd is, zelfs ingeval dit nieuw huwelijk ontbonden werd;

: indien zij aanspraak kan maken op een overlevingspensioen uit hoofde van een vorig huwelijk.

3. De bestaansmiddelen.

Dit hoofdstuk is wellicht het meest betwiste en het meest onbegrepen gedeelte van de wetgeving. Er moet worden gehoopt dat de wetgever rekening houdend zowel met de algemene sociale vooruitgang als met de financiële middelen geleidelijk tot de afschaffing van het onderzoek der bestaansmiddelen zal kunnen over-

gaan. Ter zake werden ten andere reeds voorstellen gedaan, o.m. het wetsvoorstel dat op 7 juli 1959 door de socialistische volksvertegenwoordigers Leburton, Higuet en cs. bij het Bureau van de Kamer werd neergelegd.

Bevoegde overheid :

Van zodra de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen de pensioenaanvraag langs het gemeentebestuur om heeft ontvangen, laat hij aan de controleur der belastingen van de omschrijving waarin de aanvrager zijn verblijfplaats heeft, een formulier geworden ten einde het onderzoek naar de bestaansmiddelen in te stellen. De controleur die de aanvrager ook onderzocht, stelt alle nodige onderzoeken in, doet de vereiste verifikaties en geeft de Rijksdienst kennis van zijn bevindingen en bemerkingen. Hij verzoekt ook de ontvanger der registratie en domeinen hem alle gegevens te verstrekken over de roerende en onroerende goederen waarvan de aanvrager en zijn echtgenote eigenaars of vruchtgebruikers zijn of geweest zijn. Zowel de ontvanger der registratie en domeinen als de controleur der belastingen zijn ertoe gehouden de Rijksdienst in te lichten over elke wijziging die zich nadien in de vermogentoestand van de aanvrager zou voordoen.

Algemene beginselen :

De toekenning van de uitkeringen is dus afhankelijk van een onderzoek naar de bestaansmiddelen.

Het basisbedrag van de uitkering wordt verminderd met het gedeelte der bestaansmiddelen dat 12.500 F overtreft voor personen die een pensioen op basis van het gezinsbedrag kunnen genieten en 8.000 F voor de andere personen. Deze bedragen kunnen bij koninklijk besluit gewijzigd worden.

Kan het pensioen niet voor een volledige loopbaan toegekend worden dan wordt het breukgetal dat de belangrijkheid van de loopbaan voorstelt ook vermenigvuldigd met het bedrag dat op grond van vorig alinea werd bekomen.

In principe worden al de bestaansmiddelen van de aanvrager en van zijn echtgenote, welke ook hun aard of oorsprong weze, in aanmerking genomen.

Bij scheiding van tafel en bed wordt alleen rekening gehouden met de inkomsten van de echtgenoot-aanvrager. Gaat het echter om de echtgenote die de helft van het aan de man toekenbaar pensioen opeist, dan worden de inkomsten van beide echtgenoten in aanmerking genomen.

In geval aan ieder der echtgenoten een rustpensioen toegekend wordt, neemt men voor ieder de helft van de bestaansmiddelen van het gezin in aanmerking. De echtgenoten kunnen steeds in gemeen overleg keuze doen van het gezinspensioen zo dit voordeliger is.

Voor het vaststellen van het bedrag der aanpassingsvergoeding (één annuïteit van het overlevingspensioen) wordt rekening gehouden met de bestaansmiddelen van de weduwe op de eerste van de maand die volgt op deze waarin de echtgenoot overleden is.

Vrijstellingen :

Er wordt voor het berekenen der bestaansmiddelen nooit rekening gehouden met : — de renten, vergoedingen, uitkeringen of pensioenen verleend in uitvoering van de wetgeving op de herstel- en vergoedingspensioenen aan de oorlogsslachtoffers en aan hun recht-

hebbenden; buitenlandse pensioenen kunnen, na vaststelling van hun gelijkwaardigheid met de Belgische pensioenen, met deze gelijkgesteld worden doch het ter zake voorziene koninklijk besluit is nog niet verschenen;

— de frontstreep- en gevangenschapsrenten noch met de renten verbonden aan een nationale orde wegens oorlogshandeling;

— de gezinsvergoedingen;

— de uitkeringen verleend aan de echtgenoot van de aanvrager bij toepassing van de geordende wetten betreffende de gebrekkigen en de verminkten;

— de ouderdoms- en overlevingsrenten gevestigd krachtens deze wet en krachtens de vorige wetten betreffende het pensioen der zelfstandigen;

— de rust- en overlevingspensioenen of de als dusdanig geldende voordelen toegekend krachtens een Belgische rust- of overlevingspensioenregeling of krachtens een buitenlandse rust- of overlevingspensioenregeling in de mate waarin dit pensioen werd toegekend bij toepassing van een wederkerigheidsverdrag;

— de rust- en overlevingspensioenen verleend aan de echtgenote krachtens een buitenlandse pensioenregeling wanneer de echtgenoot om die reden geen aanspraak kan maken op een rustpensioen berekend op basis van het gezinsbedrag;

— de onderhoudsgelden die aan de aanvrager of zijn echtgenoot door hun descendenten worden betaald;

— de uitkeringen toegekend krachtens het pensioenstelsel der vrijwillig verzekerden;

— het bedrag dat uitdrukkelijk wordt verleend aan de invaliden voor de hulp van een derde persoon.

Arbeidsongevallen, beroepsziekten :

De vergoedingen verleend aan slachtoffers van een arbeidsongeval, van een ongeval voorgekomen op de weg van het werk of van een beroepsziekte, alsmede aan hun rechthebbenden, worden maar aangerekend in de mate waarin zij een bepaald bedrag overschrijden. Dit bedrag is, naargelang het geval, gelijk, hetzij aan de vergoeding die zou zijn betaald zo het arbeidsongeval zich vóór 1 juli 1905 had voorgedaan, hetzij aan het maximumbedrag waarop belanghebbende zou kunnen aanspraak maken op grond van de reglementering betreffende de toekenning van aanvullende uitkeringen ten voordele van sommige gerechtigden op de wet van 27 juli 1927 betreffende de schade-loosstelling inzake beroepsziekten.

Beroepsinkomsten en uitkeringen andere dan pensioenen :

De artikelen 79 tot en met 89 van het koninklijk besluit van 24 september 1963 stellen vast hoe de beroepsinkomsten en de uitkeringen andere dan pensioenen die aanvrager of zijn echtgenote, in het kader van de maatschappelijke zekerheid, geniet, aangerekend worden.

— Wanneer de aanvrager of zijn echtgenote een zelfstandige bedrijvigheid uitoefenen worden de bruto-bedrijfsinkomsten, gebeurlijk verhoogd met de aan de echtgenoot-helper toegekende inkomsten, van het jaar voorafgaand aan dit waarin de beslissing uitwerking heeft, in rekening gebracht.

— Voor de helpers die geen werkelijke bezoldiging genieten, rekent men de 3/4 aan van de fiktieve bezoldiging aangegeven bij de belastingen voor het jaar dat datgene voorafgaat tijdens hetwelk het pen-

sioen ingaat; het aan te rekenen bedrag mag niet lager zijn dan datgene dat in aanmerking genomen wordt voor de helpers die noch een werkelijke noch een fiktieve bezoldiging genieten; voor deze categorie rekent men inderdaad de $\frac{3}{4}$ van de genoten voordelen in natura aan; deze voordelen worden geraamd zoals inzake inkomstenbelastingen.

— Oefenen aanvrager of zijn echtgenote geen beroepsbedrijvigheid als zelfstandige uit, dan worden de $\frac{3}{4}$ van de jaarlijkse brutobezoldiging in rekening gebracht.

— Bij begin of hervatting van een activiteit als zelfstandige na de ingangsdatum van het pensioen wordt het dossier van de gerechtigde ambtshalve herzien wanneer de inkomsten voortspruitend uit deze activiteit, door het bestuur der belastingen zijn vastgesteld. Strekt deze activiteit zich niet over de twaalf maanden van een burgerlijk jaar uit, dan vermenigvuldigt men de inkomsten met een breuk waarvan de teller gelijk is aan twaalf en de noemer aan het aantal maanden waarover de activiteit zich heeft uitgestrekt.

— Zet een weduwe de zelfstandige activiteit van haar man verder, dan worden de door de man in de loop van het refertejaar verworven inkomsten geacht door haar te zijn verworven.

— De bedrijfsinkomsten vallen buiten beschouwing vanaf de eerste van de maand volgend op deze tijdens dewelke alle beroepsactiviteit werd stopgezet.

— Hebben beide echtgenoten een onderscheiden activiteit dan wordt alleen rekening gehouden met de inkomsten van deze die gebeurlijk verder gezet wordt.

— De vergoedingen, andere dan pensioenen, die de aanvrager of zijn echtgenote in het stelsel der maatschappelijke zekerheid geniet, worden ten belope van $\frac{3}{4}$ van hun jaarlijks bedrag aangerekend.

Onroerende en roerende goederen:

— Voor de onroerende goederen waarvan de aanvrager of zijn echtgenoot de volle eigendom of het vruchtgebruik hebben, wordt aangerekend:

- : voor de gebouwde onroerende goederen waarvan een derde het genot heeft, het kadastraal inkomen vermenigvuldigd met 1,3;
- : voor de ongebouwde onroerende goederen waarvan een derde het genot heeft, het kadastraal inkomen vermenigvuldigd met 1,6;
- : voor de andere onroerende goederen, het kadastraal inkomen zonder meer.

— Het kadastraal inkomen wordt evenwel met $\frac{2}{3}$ verminderd voor het woonhuis dat de aanvrager als hoofdverblijf gebruikt. Deze vermindering mag niet lager zijn dan 6.000 F, 8.000 F of 12.000 F, noch hoger dan 7.500 F, 11.000 F of 20.000 F, naargelang het huis respectievelijk gelegen is in een gemeente met minder dan 5.000 inwoners, met 5.000 tot minder dan 30.000 inwoners of met 30.000 inwoners en meer. Deze bedragen worden verhoogd met 1.000 F voor de echtgenoot en voor elk kind waarvoor de aanvrager kinderbijslag geniet. De rangschikking der gemeenten per categorie geschiedt zoals voor de inkomstenbelastingen.

— Voor onroerende goederen of gedeelten van onroerende goederen die door de aanvrager of zijn echtgenoot voor bedrijfsdoeleinden worden uitgebaat of waarvan de staat of de aard de exploitatie en de verhuring onmogelijk maakt, wordt niets aangerekend.

— Bij feitelijke scheiding mag de hogervoorziene vermindering worden toegestaan op het woonhuis waarvan de echtgenoten of een van hen eigenaars of vruchtgebruikers zijn en dat door de echtgenoot van

de aanvrager is betrokken. Om deze vermindering te bepalen wordt rekening gehouden met de verhoging van 1.000 F voor de echtgenoot en van 1.000 F voor elk kind, zelfs wanneer de kinderen het bedoelde huis niet bewonen.

— Wanneer bij feitelijke scheiding ieder der echtgenoten een huis betreft waarvan de echtgenoten of een van hen eigenaars of vruchtgebruikers zijn, wordt de vermindering slechts op één huis toegepast, terwijl voor het andere het volledig kadastraal inkomen in rekening wordt gebracht. Ook hier mag het verminderingsbedrag verhoogd worden met 1.000 F voor de echtgenoot en met 1.000 F voor elk kind, zelfs wanneer zij het bedoelde huis niet bewonen.

— De twee voorgaande alinea's zijn slechts toepasselijk wanneer de echtgenote de helft van het pensioen van de man vraagt.

— Het kadastraal inkomen van de onroerende goederen waarvan de aanvrager of zijn echtgenoot onverdeeld eigenaars of vruchtgebruikers zijn, wordt vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid van de rechten van de aanvrager of zijn echtgenoot weergeeft.

— Wanneer een derde gedeeltelijk het genot heeft van een onroerend goed, stelt men het gedeeltelijk kadastraal inkomen vast rekening houdend met de aard, de belangrijkheid en de bestemming van dat deel van het onroerend goed. Het kadastraal inkomen, waarmee derhalve rekening dient gehouden, wordt bekomen door van het totaal kadastraal inkomen het vorenbedoeld gedeeltelijk kadastraal inkomen af te trekken. Op dezelfde manier wordt tewerkgegaan om het kadastraal inkomen vast te stellen van gedeelten van onroerende goederen die voor bedrijfsdoeleinden gebruikt worden.

— Ook moeten we de aandacht vestigen op de onroerende goederen die met een hypotheek belast zijn. Het inkomen waarmee zoals hoger beschreven rekening moet worden gehouden, mag met het jaarlijks bedrag der hypotheekaire interesten verminderd worden op voorwaarde:

- : dat de schuld door de aanvrager of zijn echtgenote werd aangegaan en de bestemming van het ontleend kapitaal bewezen wordt;
- : dat de hypotheekaire inschrijving genomen werd meer dan drie jaar voor de datum waarop de pensioenaanvraag uitwerking heeft;
- : dat bewezen wordt dat de hypotheekaire interesten eisbaar waren en werkelijk door de aanvrager of zijn echtgenoot betaald werden voor het jaar dat datgene van de ingangsdatum van de beslissing voorafgaat.

Het bedrag der vermindering mag echter niet meer bedragen dan de helft van het kadastraal inkomen vermenigvuldigd met 1,3 zo het een gebouwd goed betreft of met 1,6 zo het een ongebouwd goed betreft.

— Voor al dan niet belegde roerende kapitalen ten slotte wordt 4 % dezer kapitalen of hun werkelijke interest zo deze hoger ligt, aangerekend. Alleen voor het bedrag van de 60 % der vermogens geblokkeerd krachtens de besluitwet van 6 oktober 1944, wordt de werkelijke interest in rekening gebracht.

Afstand van roerende of onroerende goederen:

— Zo de aanvrager of zijn echtgenoot in de loop van de tien jaren vóór de datum waarop de pensioenaanvraag uitwerking heeft, om niet of onder bezwarende titel roerende of onroerende goederen hebben

afgestaan, rekent men 4 % van de verkoopwaarde der goederen op het ogenblik van de afstand aan.

— Zijn de aanvrager of zijn echtgenote onverdeelde eigenaars of vruchtgebruikers dan wordt de verkoopwaarde vermenigvuldigd met de breuk die de belangrijkheid van hun rechten uitdrukt.

— De respektieve waarde van het vruchtgebruik en van de naakte eigendom wordt geraamd zoals inzake successierechten, m.a.w.

	<i>vrucht- gebruik</i>	<i>naakte eigendom</i>
20 jaar en minder	72/100	28/100
meer dan 20 jaar tot 30 jaar	68/100	32/100
meer dan 30 jaar tot 40 jaar	64/100	36/100
meer dan 40 jaar tot 50 jaar	56/100	44/100
meer dan 50 jaar tot 55 jaar	52/100	48/100
meer dan 55 jaar tot 60 jaar	44/100	56/100
meer dan 60 jaar tot 65 jaar	38/100	62/100
meer dan 65 jaar tot 70 jaar	32/100	68/100
meer dan 70 jaar tot 75 jaar	24/100	76/100
meer dan 75 jaar tot 80 jaar	16/100	84/100
meer dan 80 jaar	8/100	92/100

— De waarde van de bedrijfsbekleding van een landbouwbedrijf wordt forfaitair vastgesteld op de volgende bedragen per ha :

: polderstreek	20.250 F
: zandstreek en Kempen	18.000 F
: zand- en leemstreek	18.000 F
: leemstreek	18.000 F
: Condroz	16.500 F
: mergelstreek, Ardennen, Famenne	13.500 F
: grasstreek :	

Luik, Luxemburg (Herve)	20.500 F	18.000 F	12.375 F
Heneg., Namen (Venen)	18.000 F	13.500 F	

De grenzen van deze streken stemmen met deze vastgesteld bij koninklijk besluit van 24 februari 1951, gewijzigd bij koninklijk besluit van 15 juli 1953 overeen. De onderverdeling van de grasstreek strookt met de fiskale onderverdeling met het oog op de toepassing van de forfaitaire barema's inzake belastingen op het inkomen.

— Deze regelen inzake afstand gelden niet voor de opbrengst of het deel van de opbrengst dat in het vermogen van de aanvrager wordt teruggevonden. Ter zake worden de gewone beginselen toegepast.

— Bij afstand om niet van onroerende goederen aan descendenten in rechte linie ongeacht het ogenblik waarop de afstand plaats greep, wordt een som aangerekend gelijk aan de huurwaarde (gebouwde goederen : kadastraal inkomen vermenigvuldigd met 1,3; ongebouwde goederen : kadastraal inkomen vermenigvuldigd met 1,6). Deze aanrekening geschiedt gedurende de periode van vijf jaar die volgt op de normale pensioenleeftijd en minstens gedurende de periode van tien jaar volgend op de datum van de afstand. Gaat het om een weduwe wordt deze huurwaarde aangerekend tot op het ogenblik dat zij 65 jaar geworden is en in elk geval tot bij het verstrijken van de tien jaren die volgen op de datum van de afstand.

— Greep de afstand evenwel plaats vóór 1 januari 1962, dan wordt de huurwaarde vastgesteld door het kadastraal inkomen op het ogenblik van de afstand te vermenigvuldigen met 4,8 voor gebouwde onroerende goederen en met 5,5 voor ongebouwde onroerende goederen.

— De persoonlijke schulden van de aanvrager of zijn echtgenoot die vóór de afstand werden aangegaan en met opbrengst ervan werden afgelost, worden afge-

trokken van de verkoopwaarden van de afgestane goederen op het ogenblik van de afstand.

— Bovendien mag per volledig kalenderjaar 40.000 F voor een gezin en 26.600 F voor een alleenstaande van de verkoopwaarde worden afgetrokken zo de aanvrager en eventueel zijn echtgenote tijdens deze jaren geen inkomsten hebben gehad.

— Om te besluiten vermelden we dat bij afstand gedurende het leven van beide echtgenoten er ten opzichte van de overlevende echtgenoot rekening wordt gehouden met de rechten van deze laatste zoals zij voortspuiten uit de erfopvolging.

4. De kumulaties.

De artikels 106 tot en met 119 bepalen de kumulatieregels van het rustpensioen en van het overlevingspensioen voorzien door deze wet.

Zij leggen ook de regelen vast betreffende de samenvoeging van de door onderhavige wet verleende uitkeringen met een of verschillende uitkeringen toekennend krachtens één of verschillende pensioenstelsels, hetzij uit hoofde van één gerechtigde op pensioen, hetzij uit hoofde van echtgenoten.

5. Betekening en verhaal.

De beslissingen betreffende de uitkeringen worden door de Rijksdienst bij aangetekend schrijven aan de aanvragers betekend. Deze laatste kunnen binnen de dertig dagen volgend op deze tijdens dewelke de betekening ontvangen werd, beroep aantekenen. Deze verhalen worden behandeld door één der tien gewestelijke Klachtencommissies, op hun beurt onderverdeeld in 28 Kamers.

Er kan zowel door de Rijksdienst als door de aanvrager in hoger beroep gegaan worden voor de Hoge Commissie voor de Pensioenen der Zelfstandigen, die acht Kamers omvat. De beslissingen dezer Commissie ten slotte kunnen het voorwerp uitmaken van beroep tot nietigverklaring, zoals voorzien bij artikel 9 van de wet van 23 december 1946 houdende oprichting van de Raad van State.

6. Betaling der pensioenen.

Wanneer een voor de aanvrager gunstige beslissing wordt getroffen geeft de Rijksdienst onmiddellijk opdracht aan de Rijkskas voor Rust- en Overlevingspensioenen om tot de betaling van de toegekende uitkering over te gaan.

Het bedrag van de uitkering dat ten andere gebonden is aan de schommelingen van het indexcijfer, wordt met 30 % verminderd wanneer de gerechtigde een onderhorige is van een land waarmee België geen overeenkomst tot gelijkstelling heeft afgesloten. België sloot ter zake overeenkomsten af met Zwitserland, Frankrijk, Nederland, de Duitse Bondsrepubliek, Denemarken, Groot-Brittannië, Ierland, Noorwegen, Zweden, Italië, het Groot-Hertogdom Luxemburg en Griekenland. De vaderlandlozen worden gelijkgesteld met personen van Belgische nationaliteit.

Vermelden we ook dat de uitkeringen slechts betaald worden aan de gerechtigden die werkelijk in België verblijven, tenzij een internationale overeenkomst er anders over beschikt, zoals bv. de overeenkomst tussen België en Zwitserland die toelaat het pensioen aan Zwitserse onderhorigen die in Zwitserland verblijven te betalen, en de overeenkomst met Nederland waarbij de uitbetaling zowel aan Belgen als aan Nederlanders in Nederland voorzien is.

Ten slotte dient vermeld dat personen die het Sta-
tuut van Vluchteling genieten, met onze onderhorigen
gelijkgesteld worden.

Worden bovendien met werkelijk verblijf in België
gelijkgesteld :

— periodes van verblijf in het buitenland van maxi-
mum één maand zonder een totale duur van drie
maand per jaar te overtreffen;

— periodes van langere duur voor tijdelijke behan-
deling van een ziekte in een of andere inrichting.

Zulks geldt ook voor de pensioengerechtigde ver-
blijvend bij een bloed- of aanverwant die zelf of wiens
echtgenoot in het buitenland moet verblijven voor het
vervullen van een opdracht voor de Belgische Staat
of voor een internationale organisatie waarvan België
lid is. De gerechtigde is er steeds toe gehouden de
Rijksdienst ter zake zelf in te lichten.

7. Overlijden van de gerechtigde.

Bij overlijden van een gerechtigde op een uitkering,
worden de vervallen en niet uitbetaalde termijnen
ambtshalve aan de overlevende echtgenoot uitbetaald
tenzij er feitelijke scheiding of scheiding van tafel en
bed is. Is het dossier nog niet afgehandeld, dan wordt
het onderzoek ervan ambtshalve verder gezet. De over-
levende kan het geding ook in beroep of hoger beroep
aannemen of voortzetten.

Bij ontstentenis van overlevende echtgenoot worden
de vervallen en niet-uitbetaalde termijnen slechts in
de hiernavolgende orde aan natuurlijke personen uit-
gekeerd zo zij hierom verzoeken binnen de zes maand
na het overlijden van de gerechtigde :

— aan de kinderen met wie de gerechtigde samen-
leefde op het ogenblik van zijn overlijden;

— aan elke persoon met wie de gerechtigde samen-
leefde op het ogenblik van zijn overlijden;

— aan de persoon die ingestaan heeft voor de ver-
plegingskosten;

— aan de persoon die de begrafenis kosten voldaan
heeft, tot het bedrag dier kosten.

8. Schorsing, inhouding, terugvordering.

— Het recht op uitbetaling wordt geschorst voor
de duur van hechtenis of internering in een gevangenis,
een bedelaarskolonie of een inrichting van sociaal ver-
weer.

In geval van ontslag van rechtsvervolging of vrij-
spraak, herneemt de belanghebbende zijn volledige
rechten.

Bij dergelijke schorsing worden de echtgenoten als
feitelijk gescheiden beschouwd.

— De Commissie van Openbare Onderstand en het
Speciaal Onderstandsfonds zijn er toe gehouden min-
stens één derde ter beschikking te laten van de aan
hun verpleegden verleende uitkeringen.

— Wanneer de uitkeringen ten onrechte werden ver-
leend, doet de Rijksdienst de betalingen onmiddellijk
schorsen en zet de procedure tot terugvordering in. Op
straf van verval moet de terugbetaling uiterlijk binnen
een termijn van vijf jaar, beginnend op 1 januari van
het jaar tijdens hetwelk de betaling gebeurde, bij
aangetekend schrijven geëist worden.

— Er mag ten andere geheel of ten dele aan de
terugvordering verzaakt worden zo :

de goede trouw van de schuldenaar bewezen is;
de betaling een gevolg van een administratieve ver-
gissing was;

de schuldenaar in staat van behoefte is;

het terug te vorderen bedrag zo gering is dat het
niet verantwoord zou zijn ter zake nog kosten te maken.

9. Varia.

— Hij die wetens en willens valse of onvolledige
verklaringen aflegt om een uitkering ten laste van de
Rijksdienst te bekomen, valt onder toepassing van
het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de
verklaringen af te leggen inzake subsidies, vergoedin-
gen en uitkeringen van alle aard die geheel of ten
dele ten laste van de Staat vallen.

— De openbare besturen zijn gehouden alle nodige
inlichtingen voor de toepassing der wet te verstrekken,
zonder enige vergoeding. Alleen de ambtenaren van
het departement van Financiën ontvangen een retri-
butie.

— Alle personen die tussenkomen bij de uitvoering
van de wet, zijn ertoe gehouden het beroepsgeheim te
bewaren. De artikelen 66, 67 en 458 van het Strafwet-
boek zijn ter zake van toepassing.

— De aanvragen om uitkeringen hebben ten vroegste
uitwerking op 1 juli 1963 zo zij binnen de drie maan-
den vanaf de bekendmaking van de wet werden inge-
diend.

De toestand van de personen die reeds gerechtigd
waren of wier dossier nog niet afgehandeld was bij
het verschijnen der wet, wordt ambtshalve herzien.
Deze herziening mag geen vermindering der vroeger
genoten voordelen tot gevolg hebben.

— Wanneer een materiële vergissing bij het vaststel-
len van de rechten op pensioen werd begaan, zal ambts-
halve of op verzoek van een der partijen ook in graad
van beroep of hoger beroep tot herziening der beslis-
sing overgegaan worden.

Zulks geldt ook wanneer zich een nieuw feit heeft
voorgedaan. Onder nieuw feit dient verstaan ieder
afdoend feit dat de aanvrager, de Rijksdienst of de
rechtskolleges binnen de gestelde termijnen niet heb-
ben kunnen invoeren.

— Wordt een andere dan materiële vergissing begaan
of doet zich een nieuw feit voor nadat de beslissing
definitief was, dan wordt hetzij ambtshalve hetzij
ingevolge een nieuwe aanvraag tot herziening van de
vroegere beslissing overgegaan.

10. De financiering.

De financiering van de uitkeringen ten laste van
de Rijksdienst wordt geregeld bij artikel 55 van de
wet. Zij wordt verzekerd :

— door een jaarlijkse Staatstussenkomst ten belope
van 1.379.812.500 F, te verhogen met 27.562.500 F ge-
durende dertien jaar met ingang van 1964;

— door de opbrengst der bijdragen;

— door de gebeurlijke winsten voortvloeiend uit het
beheer van de pensioenkas;

— door de kapitalen die de prijs vertegenwoordigen
van de overlevingsrente wanneer de verzekeringsplich-
tige ongehuwd, weduwnaar of uit de echt gescheiden
is op het ogenblik van de ingetreding van zijn ouder-
domsrente of van zijn overlijden;

— door leningen te verlenen door de pensioenkas;

— door leningen buiten het stelsel.

Al de leningen genieten staatswaarborg.

De administratieve inrichting.

De wet van 31 augustus 1963 is in werking getreden
op 11 oktober 1963 (tiende dag na de bekendmaking

in het Belgisch Staatsblad) en heeft uitwerking op 1 juli 1963.

Over de toepassing van de wet wordt gewaakt door de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen, die bovendien tot opdracht heeft:

1° de aanvragen om uitkeringen te zijnen laste te onderzoeken en erover te beslissen;

2° de pensioenbijdragen te innen verschuldigd door de zelfstandigen die bij de Voorzorgskas der advocaten zijn aangesloten, evenals de solidariteitsbijdragen verschuldigd door de zelfstandigen die een onroerend goed of een levensverzekeringskontraakt hebben aangewend;

3° een statistiek betreffende de aanvragen om uitkeringen te houden;

4° de verschuldigde pensioenbijdragen gerechtelijk in te vorderen;

5° het repertorium der onderworpenen bij te houden.

Het dagelijks bestuur van de Rijksdienst wordt verzekerd door een directeur-generaal bijgestaan en gebeurlijk vervangen door een taaladjunkt. Het algemeen beheer van deze dienst wordt waargenomen door een raad van beheer. Een afgevaardigde-beheerder en een adjunct-afgevaardigde-beheerder waken over de uitvoering van de beslissing van voormelde raad.

De pensioenkasen waarover voorheen reeds sprake, moeten de pensioenbijdragen innen, de renten vestigen en uitkeren. Zij staan onder controle van de Minister van Middenstand.

Ook dient vermeld dat de Minister, in uitvoering van de wetbepalingen, besloten heeft over te gaan tot deconcentratie op provinciaal vlak. Het ware interessant deze maatregelen tot deconcentratie te laten passen in een algemeen plan voor het geheel der sociale openbare instellingen. Derwijze zouden al de gedeconcentreerde diensten kunnen gegroepeerd worden. De voordelen zowel op sociaal als op administratief gebied moeten, menen wij, niet verder onderlijnd worden.

Het is onze overtuiging dat de verdere sociale uitbouw in de sektor der zelfstandigen in een algemeen plan moet vastgelegd worden. Alleen op die wijze zal het mogelijk zijn snel en methodische te werk te gaan.

* * *

Bij de behandeling van de kwestie van de bijdragen verschuldigd door de personen die de normale pensioenleeftijd hebben bereikt, hebben we vermeld dat Senator G. Van de Putte in dat verband een wetsvoorstel (dokument nr. 119 - Senaat - zitting 1963/1964 - 30 januari 1964) had neergelegd. (Zie Verplichtingen, 2 b.)

Alleen het eerste punt van zijn voorstel werd in commissie weerhouden. Het werd, na bespreking op 4 juni

1964, definitief aangenomen op 16 juni 1964, waarna ook de Kamer er op 25 juni 1964 zijn goedkeuring aan hechtte. Deze wet van 2 juli 1964, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 10 juli 1964, is in werking getreden op de dag van haar bekendmaking en heeft uitwerking op 1 juli 1963. Zij houdt in dat al de personen die vóór 4 januari 1957 de leeftijd van 65 of 60 jaar naargelang het een man of een vrouw betreft, bereikt hebben, de door artikel 11 voorziene bijdrage niet verschuldigd zijn.

Volledigheidshalve wensen we hier aan toe te voegen dat het wetsvoorstel van Senator Maisse (dokument nr. 193 - Senaat - zitting 1963/1964 - 19 maart 1964) dat ten dele hetzelfde beoogde, nog niet werd afgehandeld.

Ook dient de aandacht gevestigd op het koninklijk besluit van 24 juli 1964 (Belgisch Staatsblad van 20 augustus 1964). Artikel 1 van dit besluit voorziet dat de alinea's 3 en 4 van artikel 68, § 1, van het koninklijk besluit van 24 september 1963 worden opgeheven. Hieruit spruit o.m. voort dat de aanvraag van de feitelijk of van tafel en bed gescheiden vrouw tot uitkering van de helft van het pensioen van haar man, altijd uitwerking heeft vanaf de eerste van de maand die volgt op deze tijdens dewelke de aanvraag werd ingediend. Alleen voor de aanvragen ingediend vóór de bekendmaking van onderhavig besluit blijven de vroegere bepalingen geldig.

J. SENELLE.

Directeur bij de Rijksdienst
voor de pensioenen der zelfstandigen.

(1) Parlementaire bescheiden : zittijd 1962-1963

— Kamer van Volksvertegenwoordigers : wetsontwerp nr 573/1; verslag 573/6; amendementen nrs 573/2 tot 573/5 en 573/7 tot 573/12. Parlementaire handelingen : bespreking - vergaderingen van 16 en 17 juli, stemming - vergadering van 18 juli 1963.

— Senaat : wetsontwerp nr 315; verslag nr 330. Parlementaire handelingen : aanneming van de artikelen en stemming - vergaderingen van 31 juli 1963.

(2) Wet van 30 juni 1956 betreffende het ouderdomspensioen der zelfstandigen, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 4 juli 1956. Wet van 28 maart 1960 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 4 april 1960.

(3) Artikel 25 beoogt in zijn paragraaf 1 :

1. de winsten van om het even welke nijverheids-, handels- of landbouwbedrijven, met inbegrip van de winsten wegens de persoonlijke arbeid der vennoten, in burgerlijke- en handelsvennootschappen welke een rechtspersoonlijkheid bezitten, onderscheiden van die der vennoten;
2. b. de verschillende vergoedingen der beheerders, commissarissen of vereffenaars van de vennootschappen op aandelen, met inbegrip van de gouverneurs, bestuurders, regenten, censoren en anderen die soortgelijke ambten bekleden als die belastingplichtigen;
3. de baten, onder welke benaming ook, van de vrije beroepen, ambten of posten en van elke winstgevendende bedrijvigheid, niet bedoeld in 1° en 2° van deze paragraaf.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 8 november 1963.

Voorzitter : M. Bayot.

Raadsheer-Verslaggever : M. Hallemans.

Advokaat-generaal : M. Depelchin.

Advokaat : Mr. Van Rijn.

Kindertoeslagen m.b.t. werkgevers en niet-loontrekkende arbeiders. — Koopman die naast de exploitatie van een winkel zijn waren aan de man brengt op een marktkraam. — Deze laatste activiteit levert geen exploitatiezetel of bijhuis op in de zin van art. 176 van het K.B. van 22 december 1938.

Een loutere installatie op de openbare weg, maakt geen exploitatiezetel of een bijhuis uit in de zin van art. 176 van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938, voorzien bij de wet van 10 juli 1937 houdende uitbreiding van de kindertoeslagen tot de werkgevers en de niet-loontrekkende arbeiders.

Rijksdienst voor kinderbijslag voor zelfstandigen t./
Rooms.

Gelet op het bestreden vonnis door de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde op 2 januari 1962 in hoger beroep gewezen;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1, 2, 5, 9, van de wet van 10 juni 1937 houdende uitbreiding van de kindertoeslagen tot de werkgevers en tot de niet-loontrekkende arbeiders 3, 141, 144, 175, 176 van het koninklijk besluit voorzien bij voormelde wet (koninklijk besluit van 22 december 1938, gewijzigd in zijn hoofdstuk VII door het koninklijk besluit van 2 september 1939 en door het besluit van de Regent van 7 september 1946, wat betreft artikel 175, door het koninklijk besluit van 4 juli 1953, wat betreft de artikelen 141, 175 en door het koninklijk besluit van 24 juli 1956 wat betreft de artikelen 3 en 175), en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis, hoewel het aanneemt dat verweerder, lederhandelaar, ... «naast de gewone winkel ... toegeeft des voormiddags op de markten de standplaats te nemen», de eis van aanlegger strekkende tot de op voet van de artikelen 175 en 176 van het koninklijk besluit van 22 december 1938 verschuldigde bijdragen en toebehoren verworpen heeft, om reden dat «het echter blijkt uit de memorie van toelichting welke het koninklijk besluit van 2 september 1939 voorafgaat, dat de indeling van de onderworpen zelfstandige arbeiders op de graad van welstand van de belanghebbende berust; dat artikel 141 van voormeld koninklijk besluit van 22 december 1938 de bijdragen voor handelaars berekent op het kadastraal inkomen van hun bedrijf, omdat de gebouwen, waarin het bedrijf van de onderworpen wordt uitgebaat, als het zekerste criterium voorkomen van zijn graad van welstand; dat aldus voormeld artikel 176 als tweede exploitatiecentrum enkel heeft kunnen bedoelen een onroerend goed waaruit de welstandsverhoging van de onderworpen kan worden vermoed; dat dit vermoeden niet weerhouden is bij een rondtrekkende handelaar die op de openbare weg zijn waren aan de man brengt op een marktkraam dat, als roerend goed, niet als tweede exploitatiecentrum kan worden beschouwd».

terwijl de artikelen 175 en 176, die de sectie 6 van het hoofdstuk VII van het koninklijk besluit van 22 dec. 1938 samenstellen, bepalingen zijn die gemeen zijn aan de andere secties, onder andere aan de sectie 2 betreffende de veranderlijke bijdragen te storten door de algemeenheid der zelfstandige arbeiders, sectie welke artikel 141 omvat, en indien voor de berekening van deze veranderlijke bijdragen de wetgever over het algemeen het zekerste criterium van de graad van welstand in de belangrijkheid van de door de onderworpen bezette of betrokken gebouwen gezien heeft, hij nochtans naar andere criteria dan het kadastraal inkomen verwezen heeft toen hij bijzondere categorieën van zelfstandige arbeiders aan vaste bijdragen onderworpen heeft rekening houdende, in dit geval bij voorbeeld met de aard van het beroep (artikel 152ter en volgende), het dienstpersoneel (artikel 175 b en c), het aantal van de bezeten woningen (artikel 175, a) of van de exploitatiecentra (artikel 176) en het vonnis aldus, door van het door de wetgever in acht genomen algemeen criterium van welstand, te weten de belangrijkheid volgens het kadastraal inkomen, van het door de onderworpen betrokken gebouw, het enig criterium der wet te maken, en door in functie van dit enig criterium de uitdrukking «meerdere exploitatiecentra» van het artikel 176 te interpreteren als noodzakelijk op een onroerend goed, zoals het magazijn, betrekking hebbende, met de uitsluiting van elk roerend goed, zoals een marktkraam, zonder acht te slaan noch op de algemene economie van het gemeld koninklijk besluit die er toe leidt om de vaste bijdragen te bepalen, naast het kadastraal inkomen, het bestaan van andere kenmerken van welstand te weerhouden, noch op de normale en gebruikelijke betekenis van de term «exploitatiecentrum die zowel de handelsexploitatie in een gebouw beoogt als die welke al dan niet tegelijkertijd, op de openbare weg wordt gehouden, de in het middel aangehaalde wettelijke beschikking heeft geschonden :

Overwegende dat, volgens artikel 176 van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938, de bepalingen van artikel 175 eveneens toepasselijk zijn op de ambachtlieden, kleinhandelaars, en andere buiten dienstverband staande arbeiders, «die over meerdere exploitatiecentra, of over een enkel exploitatiecentrum ofwel over één of meerdere bijhuizen beschikken»;

Overwegende dat uit de samenhang van het besluit en de vergelijking met de Franse tekst blijkt dat voormelde Nederlandse tekst gelezen moet worden als bedoelend :

«...die over meerdere exploitatiezetels ofwel over een enkele exploitatiezetel en over één of meerdere bijhuizen beschikken»;

Overwegende dat een exploitatiezetel een zekere standvastigheid onderstelt; dat deze interpretatie zich ten deze des te meer opdringt daar, voor de toepassing van voormeld artikel 176, de exploitatiezetel gelijkgesteld wordt met het bijhuis;

Overwegende derhalve, dat «een loutere installatie op de openbare weg noch een exploitatiezetel noch een bijhuis uitmaakt in de zin van gemelde bepaling»;

Dat hieruit volgt dat het bestreden vonnis, vaststellende dat verweerder een winkel exploiteerde en, daarenboven als rondtrekkend handelaar op de openbare weg zijn waren aan de man bracht op een marktkraam, wettelijk heeft beslist, welke ook de waarde weze van de door het middel bestreden redenen, dat verweerder niet

kon beschouwd worden als iemand die beschikt over een tweede exploitatiezetel;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

NOOT: In dit nummer is het door de voorziening bestreden vonnis van de Rechtbank te Dendermonde van 2 januari 1962 eveneens opgenomen.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 22 april 1964

Voorzitter : M. Declaire.

Raadsleden : M. Coyette en Mevr. Ciselet.

Substituut-auditeur-generaal : M. Vanderstichele.

Advokaat : Mr. Humblet.

Openbaar Onderwijs. — Administratieve akten. — Opheffing van een besluit. — Machtsoverschrijding.

De bestuurlijke overheid overschrijdt haar macht door een besluit, dat een personeelslid in rust stelt, op te heffen nadat de termijn voor het instellen van een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State verstreken is en zo uit het dossier niet blijkt dat er in het opgeheven besluit een materiële vergissing of een onregelmatigheid zou zijn begaan.

Piron t./ Belgische Staat (Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur).

Arrest nr. 10.573

Gezien het op 28 september 1962 ingediende verzoekschrift, waarbij André Piron de nietigverklaring vordert van het ministerieel besluit van 16 juli 1962 houdende opheffing van het ministerieel besluit van 18 januari 1961 dat hem in ruste stelt als directeur en als lesgever aan de Rijkstechnische avondschool te Thuin, van welke beslissing op 7 augustus 1962 kennis is gegeven;

Overwegende dat verzoeker studieprefect van het koninklijk atheneum te Thuin was, toen een besluit van de Regent van 23 juni 1949 bij die instelling een handelsschool en avondcursussen tot stand bracht; dat hij op 1 oktober 1949 belast is met de leiding van die technische school en met het geven van een aantal lessen; dat die benoemingen ad interim zijn gedaan; dat verzoeker op 12 september 1957 zijn ontslag als lesgever bij de technische school heeft ingediend, vanaf 1 oktober 1957; dat hij bij collectief ministerieel besluit van 18 april 1958 tot directeur voor het schooljaar 1957-1958 en tot lesgever voor de maand september 1957 is benoemd; dat naast zijn naam het woord « démiss. » staat; dat hij in de loop van september 1960 zijn pensioen aanvraag heeft ingediend, onder verwijzing naar zijn diensten als directeur en als lesgever; dat een ministerieel besluit van 28 december 1960 verzoeker, « directeur en lesgever aan de Rijkstechnische avondschool te Thuin », met ingang van 1 januari 1956 (artikel 1) voorlopig, en met ingang van 1 januari 1957 (artikel 2) definitief heeft benoemd; dat de Minister van Openbaar Onderwijs op 18 januari 1961 een besluit heeft vastgesteld, volgens hetwelk « De heer Piron

» André, vastbenoemd directeur en lesgever van de » Rijkstechnische avondschool te Thuin, met ingang » van 1 oktober 1960 in ruste wordt gesteld. Hij mag » zijn rechten op pensioen doen gelden »; dat het bestuur der pensioenen van het ministerie van Financiën evengenoemd ministerieel besluit heeft uitgevoerd en aan verzoeker gedurende enkele maanden het met beide ambten, dat van directeur en dat van lesgever, overeenstemmend pensioen heeft uitbetaald; dat hetzelfde bestuur in december 1961 een andere gedragslijn is gaan volgen en verzoeker het recht op een pensioen als lesgever heeft ontzegd, omdat hij op 12 september 1957 ontslag had genomen uit dat ambt, terwijl hij maar ad interim benoemd was;

Overwegende dat de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur op 16 juli 1962 het bestreden besluit, van de volgende inhoud, heeft vastgesteld :

« Overwegende dat de heer Piron André, vastbenoemd directeur van de Rijkstechnische avondschool » te Thuin, voldoet aan de eisen om vanaf 1 september » 1960 in ruste te worden gesteld wegens zijn hoofd- » ambt als prefect van het koninklijk atheneum te » Thuin;

» Gelet op het ministerieel besluit van 18 januari » 1961 houdende inruststelling van voornoemde als » directeur en lesgever;

» Overwegende dat het ontslag uit zijn ambt van les- » gever vanaf 1 oktober 1957 is aanvaard bij het mi- » nisterieel besluit van 18 april 1958,

Besluit :

» Artikel 1. De heer Piron André, vastbenoemd di- » recteur van de Rijkstechnische avondschool te Thuin, » wordt met ingang van 1 oktober 1960 in ruste gesteld. » Hij mag zijn rechten op pensioen doen gelden.

» Artikel 2. Het ministerieel besluit van 18 januari » 1961 is opgeheven »;

Overwegende dat verzoeker tot staving van zijn beroep tot nietigverklaring aanvoert, dat de bestreden handeling met machtsoverschrijding is verricht, namelijk de aan handelingen te hechten bewijskracht schendt : 1) door zijn brief van 12 september 1957 te verstaan als een ontslag uit een ambt als titularis en door ten onrechte te veronderstellen dat hij bij voorbaat afzag van vaste benoeming en oppensioenstelling; 2) door het ministerieel besluit van 18 april verkeerdelijk uit te leggen als de aanvaarding van het ontslag; 3) door verzoeker vastbenoemd directeur te noemen, met weglating van de benaming « vastbenoemd lesgever » welke hij in het besluit van 28 december 1960 had gekregen; 4) in zover de Minister van Nationale Opvoeding, die krachtens de wet van 21 juli 1844 en de latere wetgeving ter zake het recht heeft op pensioen te stellen, niet het recht had een reeds uitgesproken oppensioenstelling te herroepen;

Overwegende dat de tegenpartij doet gelden : 1) dat verzoeker eerst na het ministerieel besluit van 28 december 1960 een onderscheid heeft gemaakt tussen het ontslag uit het ambt en het afzien van vaste benoeming; 2) dat het ministerieel besluit van 18 april 1958 verzoeker tot lesgever benoemt van 1 tot 30 september 1957 en vermeldt : « démiss. », hetgeen alleen kan worden uitgelegd als een verwijzing naar het door verzoeker op 12 september 1957 ingediende ontslag, dat dit besluit het bewuste ontslag zo niet uitdrukkelijk dan toch impliciet heeft aanvaard; 3) dat het bestreden besluit gewoon een zuiver materiële vergissing in de tekst van het besluit van 18 januari 1961 verbeterd en dat dit laatste besluit op een dwaling berust, zodat het

geen uitwerking heeft kunnen hebben; 4) dat de wet verzoeker geen recht op pensioen heeft toegekend voor zijn prestaties als lesgever;

Overwegende dat het ministerieel besluit van 28 december 1960, waarbij verzoeker met ingang van 1 januari 1956 voorlopig en met ingang van 1 januari 1957 definitief tot directeur en lesgever aan de Rijkstechnische avondschool te Thuin wordt benoemd, niet is opgeheven; dat het opgeheven besluit van 18 januari 1961 het logisch gevolg van de eerste beslissing is en er zijn verantwoording in vindt; dat uit het dossier niet blijkt, dat er in dat besluit een materiële vergissing of een onregelmatigheid zou zijn begaan;

Overwegende dat de tegenpartij, toen zij bij de bestreden beslissing het zoëven genoemde besluit ophief nadat de termijn voor het instellen van een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State was verstrekken, haar macht heeft overschreden; dat er geen grond is om de overige middelen te onderzoeken;

Besluit :

Artikel 1. — Het ministerieel besluit van 16 juli 1962 houdende opheffing van het ministerieel besluit van 18 januari 1961 dat verzoeker in ruste stelt als directeur en als lesgever aan de Rijkstechnische avondschool te Thuin, is vernietigd.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 3 juni 1964.

Voorzitter : M. Schuermans.

Raadsheren : M.M. Screvens en Grenez.

O.M. : M. Leytens, subtstituut-Procureur-generaal.

Advokaten : Mrs. Lepaige, J. Vanderveeren en Van Hoecke.

Burgerlijke vordering. — Voor de strafrechter slechts in bijhorigheid met de publieke vordering. — Verjaring van de publieke vordering : geen verwijzing door de onderzoeksrechtsmacht naar de rechter ten gronde.

Uit artikel 4 van de wet van 17 april 1878 vloeit voort dat, behalve uitzondering spruitende uit een wetsbepaling, de burgerlijke vordering slechts in bijhorigheid met de publieke vordering voor de strafrechter kan worden aanhangig gemaakt, zodat de rechtsmacht ten gronde slechts over de burgerlijke vordering kan beslissen indien zij met de publieke vordering geldig kan worden gelast.

Als de publieke vordering verjaard is, mogen dus de onderzoeksrechtsmachten verdachte naar de strafrechter ten gronde niet verwijzen om over de burgerlijke belangen te horen beslissen.

L.J. en O.M. t./ P. J.-B.

Gezien de stelling als burgerlijke partij van Mr. Stassen Jozef, pleitbezorger bij de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, woonachtig te Antwerpen, Maarschalk Gerardstraat, nr 11, voor en namens L.J. ;

Gezien de akte van deze stelling als burgerlijke partij, verleend door de heer Onderzoeksrechter, op 9 juni 1962;

Gezien de beschikking van de raadkamer der recht-

bank van eerste aanleg te Antwerpen dd. 28 februari 1964 ;

1) zeggende dat er geen redenen tot vervolging bestaan tegen de beklaagde uit hoofde van de feiten der betichting A,

2) vaststellende dat de publieke vordering tegen de beklaagde uit hoofde van de feiten der betichtingen B, C en D door verjaring vervallen is,

3) de burgerlijke partij tot de kosten belopende 24.192 F verwijzende ;

I. — Aangezien de burgerlijke partij in haar besluitschrift, ter zitting van de raadkamer te Antwerpen op 8 januari 1964 neergelegd, laat gelden dat de verschillende aan verdachte ten laste gelegde feiten, uit één en zelfde misdadig inzicht voortspruiten en dat derhalve de feiten in hun geheel beschouwd niet verjaard zijn ;

Aangezien, zouden er genoegzaam bezwaren bestaan wat de feiten van de betichting A betreft, deze betichting bij aanneming van verzachtende omstandigheden voortvloeiende uit de afwezigheid van veroordelingen tot hoofdgevangenisstraffen zou dienen gecorrectionaliseerd te worden en de feiten van de betichting A slechts met correctionele straffen zouden kunnen beteugeld worden ;

Aangezien de feiten vóór 23 januari 1958 bedreven werden — dat sindsdien meer dan 6 jaar verlopen zijn — en dat derhalve de publieke vordering vervallen is ;

Dat de publieke vordering in verband met de feiten der betichtingen B, C en D ook vervallen is door verjaring ;

II. — Aangezien de burgerlijke partij opwerpt dat de burgerlijke vordering tijdig door haar binnen de perken der verjaring van de publieke vordering werd ingesteld en dat dienvolgens de verjaring van de publieke vordering geschorst werd tot op het einde van de aanleg ;

Aangezien deze omstandigheid de verwijzing van de zaak naar de correctionele rechtbank om te horen beslissen over de burgerlijke vordering geenszins rechtvaardigt ;

Dat inderdaad de correctionele rechtbank over de burgerlijke vordering slechts mag beslissen indien zij geldig gelast kan worden met de publieke vordering ;

Gezien artt. 135 en 136 van het Wetboek van strafvordering, artt. 21 tot 28 van de wet van 17 april 1878, gewijzigd door de wet van 30 mei 1961, art. 2 van de wet van 4 oktober 1867 zoals gewijzigd door artikel 3 van de wet van 23 augustus 1919 en het enig artikel van de wet van 19 maart 1956 ; de wet van 19 augustus 1920, en artt. 11, 12, 13, 14, 24, 31 tot 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935 ;

Vordert het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, het verzet te ontvangen, het ongegrond te verklaren, de beschikking waartegen verzet te niet te doen wat betreft betichting A en beslissende met eenparigheid van stemmen vast te stellen dat indien er genoegzame bezwaren zouden bestaan de feiten zouden dienen gecorrectionaliseerd te worden bij aanneming van verzachtende omstandigheden in hoofde van de betichte en dat derwijze de publieke vordering vervallen is, voor het overige de bestreden beschikking te bevestigen, de burgerlijke partij te verwijzen tot de kosten van het verzet en tot zulke schadevergoeding als naar raad.

Brussel, 17 maart 1964,
Voor de Procureur-generaal,
(get. LEYTENS).

Overwegende dat het verzet regelmatig is naar vorm en tijd;

Overwegende dat, voor het geval dat er genoegzame bezwaren zouden bestaan wat de feiten van de betichting A betreft, deze feiten bij aanneming van verzachtende omstandigheden, voortvloeiende uit de afwezigheid van veroordelingen tot hoofdgevangenisstraffen, zouden dienen gecorrectionaliseerd te worden, zodat ze slechts met correctionele straffen zouden kunnen beteugeld worden;

Overwegende dat niet betwist wordt dat deze feiten zich niet later dan 23 januari 1958 zouden voorgedaan hebben;

Overwegende dat, bij gebreke van enige oorzaak van schorsing, de publieke vordering in verband met deze feiten door verjaring is uitgedoofd;

Overwegende dat de publieke vordering in verband met de feiten omschreven in betichtingen B, C en D, die met correctionele straffen beteugeld zijn, eveneens verjaard is;

Overwegende dat de verjaring van de publieke vordering verworven zijnde voor al de feiten, het Hof niet gerechtigd is na te gaan of de feiten al dan niet de uitvoering van eenzelfde misdadig inzicht uitmaken, hetgeen het onderzoek van de feiten vergt;

Overwegende dat de aanstelling van burgerlijke partij voor de onderzoeksrechter voor het intreden van de verjaring van de publieke vordering, de verwijzing naar de correctionele rechtbank om te horen beslissen over de burgerlijke vordering geenszins rechtvaardigt;

Dat uit artikel 4 van de wet van 17 april 1878 voortvloeit dat, behalve uitzondering spruitende uit een wetbepaling — wat ter zake het geval niet is — de burgerlijke vordering slechts in bijhorigheid met de publieke vordering voor de strafrechter kan worden ahangig gemaakt (Cass. 9 februari 1948, Pas. 1948, I, 84), zodat de rechtsmacht ten gronde slechts over de burgerlijke vordering kan beslissen indien zij met de publieke vordering geldig kan worden gelast;

Dat de arresten van het Hof van Cassatie door de burgerlijke partij aangehaald alleen gevallen betreffen waarin de rechtsmacht ten gronde, voor de verjaring, met publieke vordering gelast was;

Om deze redenen:

Het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, rechtdoende op tegenspraak,

Gezien artt. 135 en 136 van het Wetboek van strafvordering, artt. 21 tot 28 van de wet van 17 april 1878, gewijzigd door de wet van 30 mei 1961, art. 2 van de wet van 4 oktober 1867, zoals gewijzigd door artikel 3 van de wet van 23 augustus 1919 en het enig artikel van de wet van 12 maart 1956; de wet van 19 augustus 1920, art. 4 van de wet van 17 april 1878, en artt. 11, 12, 13, 14, 24, 31 tot 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935; art. 140 van de wet van 18 juni 1869 gewijzigd door art. 2 wet van 4.9.1891;

Alle andere of meer uitgebreide conclusies van de hand wijzende,

Geeft akte aan het Openbaar Ministerie van zijn vorderingen,

Ontvangt het verzet;

Doet de beschikking waartegen verzet te niet wat de feiten van betichting A betreft;

Beslissende bij eenparigheid van stemmen desaangaande, stelt vast dat indien er genoegzame bezwaren zouden bestaan, deze feiten zouden dienen gecorrectionaliseerd te worden bij aanneming van verzach-

tende omstandigheden in hoofde van de betichte, derwijze dat de publieke vordering door verjaring uitgedoofd is;

Bevestigt de bestreden beschikking voor het overige;

Verwijst de burgerlijke partij in de kosten van het verzet belopende 725 F en in een F schadevergoeding jegens de betichte.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1ste Kamer. — 26 maart 1964.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Beeckman en Moerenhout.

Advokaat-generaal : M. Stévigny.

Advokaten : Mrs. Leper (Veurne) en Carnewal (Gent).

Scheiding van tafel en bed. — Kortgeding. — Vordering tot vermindering van onderhoudsuitkering ten behoeve van echtgenote en kinderen. — Geen dagvaarding inzake de hoofdeis. — Eis in kortgeding geen tussengeschild noch accessorium van hoofdvordering. — Eis in kortgeding geschat op meer dan 25.000 F. — Art. 27 bevoegdheidswet niet toepasbaar. — Onderhoudsuitkering ten behoeve van kinderen. — Innig verband met bewakingsrecht. — Eis niet vatbaar voor schatting. — Beslissing steeds vatbaar voor hoger beroep.

Een eis in kortgeding strekkende tot uitkering van levensonderhoud ten behoeve van de echtgenote en van de minderjarige kinderen, of tot vermindering van het desaangaande bepaalde bedrag, op grond van art. 26 8B.W., kan slechts dan als tussengeschild en als accessorium van de vordering tot scheiding van tafel en bed worden aangezien, wanneer hij ingesteld werd na dagvaarding inzake hoofdeis, wat in casu niet het geval is.

Daar appellant echter in zijn inleidend dagvaardingsexploot het geding op meer dan 25.000 frank heeft geschat, terwijl toepassing van art. 27 bevoegdheidswet niet opgaat, is het bevelschrift in kortgeding, wat de onderhoudsuitkering van de echtgenote betreft, vatbaar voor hoger beroep.

In de mate waarin dit bevelschrift uitspraak deed over de onderhoudsuitkering ten behoeve van de minderjarige kinderen, is het daar tegen ingesteld hoger beroep steeds ontvankelijk, welk ook het bedrag van de uitkering weze, omdat dergelijke beslissing innig verband houdt met het bewakingsrecht, dat niet vatbaar is voor schatting.

De Smet Armand t./ Candelle Geneviève.

Gehoord de partijen in hun middelen en besluiten;

Gezien de stukken, o.m. in eensluitende uitgifte overgelegd, het bevelschrift tussen partijen op tegenspraak geveld door de Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, zetelend in kortgeding op 28 juni 1963;

Overwegende dat het beroep tijdig en regelmatig naar de vorm werd ingesteld;

I. *Nopens de ontvankelijkheid van het beroep.*

Overwegende dat de vordering in kortgeding ingesteld door appellant op voet van art. 268 B.W. strekt tot vermindering van het onderhoudsgeld ten behoeve

van geïntimeerde en van de twee kinderen, zoals dit werd vastgesteld bij bevelschrift d.d. 4 juli 1962 en gewijzigd door een tweede bevelschrift dd. 22 augustus 1962, ingevolge akkoord tussen partijen;

Overwegende dat de eis in kortgeding tot uitkering van onderhoud ten behoeve van de echtgenote slechts als tussengeschied en als accessorium van de vordering tot scheiding van tafel en bed kan worden aangezien wanneer hij ingesteld is na dagvaarding ten gronde (Pasquier, Précis du divorce nr 235);

Overwegende dat geïntimeerde wel op 30 mei 1962 een verzoekschrift neerlegde strekkende tot scheiding van tafel en bed; dat echter nergens uit blijkt dat wanneer de onderhavige vordering op 12 juni 1963 ingesteld werd reeds aangaande de hoofdeis gedagvaard werd;

dat appellant het geding op meer dan 25.000 F heeft begroot in het inleidend exploit, gelijkvormig het voorschrift van art. 33 der bevoegdheidswet;

dat, in strijd met de stelling van geïntimeerde, art. 27 bevoegdheidswet niet toepasselijk is (Novelles, Divorce et Séparation de corps et biens, nr 922);

Overwegende dat de beslissingen nopens het onderhoudsgeld ten behoeve van de kinderen steeds vatbaar zijn voor beroep, welke ook het bedrag weze, omdat zij innig verband houden met het bewakingsrecht dat niet vatbaar is voor schatting (art. 36 bevoegdheidswet);

Overwegende dienvolgens dat het beroep ontvanke-lijk is zo ten aanzien van het onderhoudsgeld voor geïntimeerde als voor dit van de kinderen;

II. Ten gronde :

Overwegende dat het bevelschrift d.d. 4 juli 1962 een onderhoudsgeld toestond van 1.500 F per maand ten behoeve van geïntimeerde en van 100 F per dag voor de twee kinderen samen;

Overwegende dat het bevelschrift dd. 23 augustus 1962 vaststelde dat partijen akkoord waren om de zoon Christiaan als intern in de vakschool St.-Idesbaldus te Veurne te plaatsen en Roland eveneens als intern in het Bisschoppelijk college te Veurne;

dat appellant zich ertoe verplichtte een driemaandelijkse schoolgeld van zeven duizend F voor beide kinderen te betalen, het eventueel supplement ten laste zijnde van geïntimeerde;

Overwegende dat appellant vraagt dat het onderhoudsgeld zou verminderd worden tot vijfhonderd F per maand voor de vrouw en vijfhonderd F per maand per kind;

Overwegende dat, om de vermindering te rechtvaardigen, appellant het bewijs moet leveren dat sedert gemeld akkoord een wijziging ingetreden is in zijn betalingsmogelijkheden;

Overwegende dat enkel vaststaat dat De Smet thans 350 F per maand minder trekt omdat hij geen wedde van sergeant meer geniet;

Overwegende dat de door appellant voorgewende lasten dezelfde zijn als voorheen;

Overwegende dat het evenmin bewezen is dat geïntimeerde meerdere inkomsten heeft dan vroeger; dat zij toegeeft dat zij als kuisvrouw in het college te Veurne werkt; dat zij zeker ook vroeger moet hebben gewerkt vermits zij steeds is moeten tussenkomen in het onderhoud der kinderen, hun kleding, hun voeding gedurende de verlofdagen, in het betalen van het supplement schoolgeld;

Overwegende dat geïntimeerde nochtans toegeeft dat de kinderen, die thans veertien en vijftien jaar oud zijn, gedurende het verlof een kleine verdienste hebben als loopjongen voor een of andere firma;

Overwegende dat de eerste rechter oordeelkundig met deze omstandigheden rekening hield waar hij de driemaandelijke bijdrage in het schoolgeld van zeven duizend tot zes duizend F verminderde;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935,

Alle andere of strijdige besluiten als ongegrond verwerpend,

Gehoord de heer eerste advocaat-generaal Vanhoudt in zijn eensluidend advies uitgebracht in openbare zitting,

Verklaart het beroep ontvanke-lijk, doch ongegrond; bevestigt dienvolgens het aangevochten bevelschrift;

Kosten van de aanleg ten laste van appellant;

Beveelt de afscheiding der kosten ten behoeve van Mter Dubois, pleitbezorger die ter terechtzitting bevestigde de voorschotten te hebben gedaan.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

5e Kamer. — 2 januari 1962.

Voorzitter : M. Rollier.

Rechters : M.M. Maffei en Marijns.

O.M. : M. Merten.

Advokaat : Mr. A. Rosschaert.

**Kindertoeslagen m.b.t. werkgevers en niet-loontrekken-
de arbeiders. — Koopman die naast de exploitatie
van een winkel, zijn waren op een marktkraam langs
de openbare weg verkoopt. — Geen bijkomende
exploitatiezetel in de zin van art. 176 van het K.B.
van 22 december 1938.**

*Een koopman, die naast de exploitatie van een winkel,
rondtrekt om zijn waren langs de openbare weg op
een marktkraam aan de man te brengen, heeft geen
bijkomende exploitatiezetel in de zin van art. 176 van
het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938.*

Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Zelfstandigen t./
Rooms.

Gezien de stukken waaronder het vonnis van de heer Vrederechter van het kanton Hamme, dd. 11 juli 1961, in regelmatige grosse voorgebracht waartegen de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor zelfstandigen tijdig en regelmatig in beroep is gekomen;

De Rechtbank ontvangt het beroep en erover beslissend :

Overwegende dat de oorspronkelijke eis van huidige beroeper, ingeleid bij exploit van deurwaarder R. De Landtsheer te Hamme dd. 16 juni 1961, ertoe strekt geïntimeerde in hoedanigheid van winkelier-marktkramer te horen veroordelen tot betaling ener gezamenlijke som groot 17.511 F, zijnde de bijdragen over de jaren 1957 tot en met 1961, verschuldigd krachtens art. 176 van het organiek K.B. van 22 december 1938, houdende uitbreiding van de kindertoeslagen tot de zelfstandige arbeiders;

Overwegende dat de eerste Rechter, bij vonnis a quo, de toepasselijkheid van art. 175 en 176 van dit organiek K.B. niet heeft aangenomen en aan huidige geïntimeerde akte heeft verleend van het aanbod de verschuldigde bijdrage, gesteund op het kadastraal inkomen van het bedrijf, te kwijten;

Overwegende dat in strijd met de zienswijze van de

eerste Rechter en van geïntimeerden appellant voorhoudt dat voor de toepassing van art. 176 K.B. 22 december 1938 betreffende de kindertoeslagen voor zelfstandigen, een wekelijkse standplaats op de markt dient beschouwd als een tweede uitbatingencentrum naast de gewone winkel, zodat geïntimeerde valt onder de bewoordingen van de tekst die gewag maakt van « ambachtsslieden die over meerdere exploitatiecentra beschikken »;

Overwegende dat geïntimeerde Rooms Maurice lederhandelaar is en toegeeft des voormiddags op de markt standplaats te nemen;

Overwegende dat, naar beroepers stelling, de handelaar die, buiten zijn winkel — ook wanneer zijn winkel inmiddels gesloten blijft — zijn handel uitoefent op de markt, over een tweede exploitatiecentrum beschikt; dat men anders zou moeten aannemen dat een persoon die uitsluitend marktkramer is helemaal geen exploitatiecentrum heeft; dat de wet geen vereiste van belangrijkheid stelt door deze uitbating; dat afgezien daarvan, het belang en de omvang van de handel op de markt toch niet dient onderschat te worden; dat het een bron van werving van klandizie uitmaakt, een publiciteit, en dat de omvang van de handelsverrichtingen op de markt meestal, en zeker in het geval zoals terzake groter is dan ter gelegenheid van een gewone verkoop in de winkel;

Overwegende dat het echter blijkt uit de memorie van toelichting welke het K.B. van 2 september 1939 voorafgaat, dat de indeling van de onderworpen zelfstandige arbeiders op de graad van welstand van de belanghebbenden berust; dat art. 141 van voormeld organiek K.B. van 22 december 1938 de bijdragen voor handelaars berekent op het kadastraal inkomen van hun bedrijf, omdat de gebouwen, waarin het bedrijf van de onderworpen wordt uitgebaat, als het zekerste criterium voorkomen van zijn graad van welstand;

Overwegende dat aldus voormeld art. 176 als tweede exploitatiecentrum enkel heeft kunnen bedoelen een onroerend goed waaruit de welstandsverhoging van de onderworpen kan worden vermoed; dat dit vermoeden niet weerhouden is bij een rondtrekkende handelaar die op de openbare weg zijn waren aan de man brengt op een marktkraam dat, als roerend goed, niet als tweede exploitatiecentrum kan beschouwd;

Overwegende dat het beroep aldus ongegrond voorkomt;

Om deze redenen :

De Rechtbank, zetelend in graad van beroep, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart het beroep ongegrond en verwerpt het, bekrachtigt dienvolgens het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen;

Veroordeelt beroeper tot de kosten dezer instantie begroot op taxaat.

NOOT: De voorziening in cassatie tegen vorenstaand vonnis werd bij in dit nummer gepubliceerd arrest van 8 november 1963 verworpen. Verg. o.m. in dezelfde zin Vrederechter Izegem, 23 november 1960, R.W. 1961/62, 547, vernietigd door Kortrijk 17 juni 1961, R.W. 1961/62, 1511.

CORRECTIONELE RECHTBANK HASSELT

15 april 1964.

Voorzitter : M. J. Pexters.

Subst. Proc. Kon. : M. Lenders.

Advocaten : Mrs. Gysens loco Mr. A. Byvoet en Mr. Bouveroux.

Titel van Ingenieur.

Het is de technische ingenieurs niet toegelaten het woord «technisch» te weren bij de aanduiding van hun technische graad, ook niet bij de gebruikelijke afkortingen «ir» en «ing.».

F.A.B.I. (rechtstr. dagende) t./Van Wichelen.

Overwegende dat het blijkt uit de neergelegde stukken dat de «Federatie der Belgische Ingenieursverenigingen» een vereniging is zonder winstgevend doel en in het bezit is van rechtspersoonlijkheid, dat betichte zich anderzijds over de identiteit van deze Federatie niet kon vergissen en derhalve de vordering ontvankelijk is;

Overwegende dat uit de stukken van de bundels blijkt dat betichte gebruik heeft gemaakt, hetgeen hij trouwens niet ontkent, van de verkorting «ing» namelijk verkorting van ingenieur zonder toevoeging van het woord «technisch»; dat betichte niet ontkent technisch ingenieur te zijn en niet te voldoen aan de vereiste voorwaarden om de titel van burgerlijk mijningenieur te mogen gebruiken;

Overwegende dat enkel deze laatste graad wordt aangeduid door de verkorting «ir.»; dat echter betichte enkel de verkorting «ing.», namelijk ingenieur heeft gebruikt en hierdoor onder toepassing valt van art. 1 en 3 par. 2 van de wet van 11-9-1933; dat het feit dat de technische ingenieurs zich gewoonlijk van deze laatste afkorting bedienen om hun beroep aan te duiden of dat uit het gebruikte firmapapier dient afgeleid dat betichte de hoedanigheid had van technisch ingenieur geen belang heeft in het betrokken geval maar enkel dient te worden onderzocht hoe betichte zichzelf heeft betiteld; dat volgens voormelde wettelijke beschikking betichte de verplichting had aan te duiden dat hij wel degelijk de titel bezat van «technisch ingenieur» en het woord «technisch» niet mocht weren bij de aanduiding van zijn academische graad;

Overwegende dat in de rechtstreekse dagvaarding de F.A.B.I. zich burgerlijke partij heeft gesteld en één frank schadevergoeding eiste;

Overwegende dat de burgerlijke eis ontvankelijk is en gegrond;

Om deze beweegredenen :

De rechtbank, statuerende op tegenspraak, verklaart de rechtstreeks gedaagde Van Wichelen, voornoemd, schuldig aan de feiten hem ten laste gelegd zoals in de voorgaande beweegredenen omschreven;

Dienvolgens veroordeelt hem tot een geldboete van 100 F, gebracht op 2.000 F, subsidiair vijftien dagen gevangzitting;

Verklaart de burgerlijke eis ontvankelijk en gegrond;

Dienvolgens veroordeelt de betichte Van Wichelen, voornoemd, te betalen ten titel van schadevergoeding aan de Federatie der Belgische Ingenieursverenigingen, voornoemd, één frank en de kosten van stelling, deze laatste onberekend wegens niet afgifte van staat aan de rechtbank.

Verwijst de betichte tot de kosten van het rechts-geding berekend op de som van 682 F.

En aangezien het niet bewezen is dat Van Wichelen, voornoemd, reeds veroordeeld is geweest tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan drie maanden en dat er bijzondere redenen bestaan tot toepassing te zijnen voordele van art. 9 der wet van 31 mei 1888, gewijzigd en vervangen door art. 1, 2, 3, der wet van 14 november 1947, daar men mag hopen dat hij zich aan dergelijke misdrijven niet meer zal schuldig maken.

Zegt dat de uitvoering van dit vonnis wordt opgeschort gedurende drie jaar wat betreft de hierboven tegen hem uitgesproken veroordeling tot geldboete, die als niet bestaande zal worden beschouwd indien hij binnen dit tijdstip geen nieuwe veroordeling voor misdaad of delikt oploopt van meer dan één maand. De burgerlijke patij F.A.B.I., voornoemd, en het openbaar ministerie zijn belast met de uitvoering van dit vonnis, elk voor hetgeen hem betreft.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

25 juni 1964.

Voorzitter : M. J. Meersseman.

Rechters : M.M. P. Holvoet en E. Vande Castele.

Referendaris : M. W. Bulckaert.

Advokaten : Mrs. P. Roose, L. Maeyens, Jacques D'Hulst en A. Delvoye.

Tegenwerpelijheid van cessie van schuldvordering. — Toepassing wetgeving bij koop-verkoop. — Tegenstelbaarheid van eigendomsvoorbehoud. — Interventie-recht van de schuldeisers van het faillissement.

1. De tegenwerpelijheid van een overdracht van schuld-vordering tegenover derden, waaronder de schuldenaar, wordt bepaald door de wet van de woonplaats van de schuldenaar, en in geval van faillietverklaring van de schuldenaar, door de wet van het faillissement.
2. Inzake koop-verkoop van roerende goederen geldt de wet van de autonomie der partijen. De *lex contractus* is de wet die de partijen aangenomen hebben door haar wil uit te drukken ten aanzien van de localisatie van het contract. Deze wilsuitdrukking kan stilzwijgend geschieden, b.v. door een beding van bevoegdheid. Bij ontstentenis van uitdrukkelijke of stilzwijgende wilsuitering bepaalt de vermoedelijke wil de *lex contractus*. Zo de wil van de partijen niet kan achterhaald worden, is de plaats waar het contract gesloten wordt determinerend.
3. Inzake koop-verkoop geldt de *lex rei sitae* voor wat betreft vestiging en overdracht van zakelijke rechten *erga omnes*. De rechten van de verkoper tegenover de schuldeiser, koper, zijn dan ook onderworpen aan de *lex rei sitae*. De tegenstelbaarheid aan derden van een *clause* van eigendomsvoorbehoud wordt derhalve bepaald door de *lex rei sitae*, zijnde de wet van de plaats waar het verkochte goed zich bevindt op het ogenblik van de samenloop van de schuldeisers van de koper of ten tijde van de revindicatie.
4. De tussenkomst tot bewaring van rechten door de schuldeisers, die reeds door de curator vertegenwoordigd zijn, is ontvankelijk. Zij kunnen nochtans geen onafhankelijke vordering instellen, zelfs wanneer de curator nalaat te handelen.

« Deutsch-Asiatische Bank », « Fuhrmeister en C^e » t./
Cur. faill. Pauwels - Bank van Brussel.

Overwegende dat, naar aanleiding van levering van wol door tweede eiseres aan de failliet Emiel Pauwels in de laatste maanden vóór de faillietverklaring van 6 juli 1963, eerste eiseres cessionaris van de rechten van tweede eiseres, en tweede eiseres voor zoveel als nodig 45 en 158 balen revindiceren; dat zij minstens de tegenwaarde ervan in geld vorderen krachtens zakelijke subrogatie, voor zover eerste verweerster als curator reeds tot (gedeeltelijke) realisatie zou zijn overgegaan;

Overwegende dat zij verder de nietig- of niet-tegenwerpelij-verklaring vorderen van het pandrecht van de Bank van Brussel, tweede verweerster, op voornoemde balen wol;

I.

Overwegende dat de tegenwerpelijheid van een overdracht van schuldvordering tegenover derden, waaronder de schuldenaar, bepaald wordt door de wet van de woonplaats van de schuldenaar (R.P.D.B., Ve Conflit de loi, nr. 27) en in geval van faillietverklaring van de schuldenaar door de wet van het faillissement (Hof van Beroep Bordeaux, 8 juli 1891, Journal du Droit International Privé, 1892, blz. 666; Batiffol, Traité élémentaire de droit international privé, 3e uitgave, noot 21 op blz. 587);

Overwegende dat derhalve dient onderzocht te worden of, volgens Belgisch recht, de overdracht van schuld-vordering door tweede eiseres aan de eerste, aan de curator kan worden tegengeworpen;

Overwegende dat de overnemer van een inschuld geldig het bezit verwerft ten opzichte van derden, waaronder de schuldenaar, door de betekening van het feit van de cessie aan de schuldenaar (art. 1690 B.W.) dewelke het recht niet heeft de tussen partijen gesloten overeenkomst in te zien; dat deze overeenkomst ten andere mondeling kan gesloten worden daar de overdracht tussen partijen door de loutere wilsovereenstemming gebeurt, zodat de overnemer niets zou kunnen tonen (De Page, T. IV, nr. 378);

Overwegende dat de betekening ten verzoeken van één der partijen in de overeenkomst van overdracht volstaat (De Page, T. IV, nr. 406);

Overwegende dat de schuldenaar zich bij het feit van de overdracht moet neerleggen (De Page, T. IV, nr. 378);

Overwegende dat de twijfelende schuldenaar steeds zijn licht kan opsteken bij zijn schuldenaar (De Page, T. nr. 407);

Overwegende dat eiseressen (overnemende en overdragende partijen) de overdracht van schuldvordering betekend hebben in de dagvaarding;

Overwegende dat de curator dan ook ten onrechte elke rechtsband met eerste eiseres loochent;

II.

Overwegende dat eerste eiseres zich beroept op de *clause* van eigendomsvoorbehoud, voorzien in de koop-verkoop-contracten die tussen tweede eiseres en de failliet afgesloten werden;

Overwegende dat in het Duitse recht het eigendomsrecht van de verkoper aan andere crediteuren van de koper kan worden tegengeworpen; dat de verkoper aldus een « Aussonderungsrecht » heeft krachtens S 43 K.O. (Konkursordnung) ingeval van faillissement, en het recht tot « Widerspruchsklage » van S 771 Z.P.O. (Zivilprozessordnung) ingeval van beslag (Rühl, Eigentums-vorbehalt und Abzahlungsgeschäft, einschliesslich des Rechts der Teil-zahlungsfinanzierung, blz. 153; Szamek, La réserve de propriété et matières de ventes mobilières blz. 42; Haegele, Eigentumsvorbehalt Sicherungsüber-

eignung, blz. 45-47; Schultsz, Eigendomsverkrijging bij koop van roerende goederen in het Westeuropees internationaal privaatrecht, blz. 166; Waelbroeck, Le transfert de la propriété dans la vente d'objets mobiliers corporels en droit comparé, nr. 160 met noten 4 en 5 op blz. 143);

Overwegende dat inzake koop-verkoop van roerende goederen, de wet van de autonomie der partijen geldt (Vander Elst, Les lois de police et de sûreté, T. II, nr. 139; Kegel, Internationales Privatrecht, blz. 208); de *lex contractus* is de wet die de partijen aangenomen hebben door haar wil uit te drukken ten aanzien van de localisatie van het contract (Batiffol, 3e uitg., *Traité élémentaire de droit international privé*, nrs. 570, e.v.);

Overwegende dat de wilsuitdrukking stilzwijgend kan geschieden, bv. door een beding van bevoegdheid: *qui eligit iudicem, eligit jus*, (Kegel, Internationales Privatrecht, blz. 210; Batiffol, *Traité élémentaire de droit international privé*, 3e uitg. nr. 595);

Overwegende dat bij ontstentenis van uitdrukkelijke of stilzwijgende wilsuiting, de vermoedelijke wil de «*lex contractus*» bepaalt (Spanoghe in R.C.J.B., 1954, blz. 76-77, nr. 31; van Hecke en Rigaux in R.C.J.B., 1961, blz. 396, nr. 44);

Overwegende dat, zo de wil van de partijen niet kan achterhaald worden, de plaats waar het contract gesloten wordt volgens zekere rechtspraak determinerend is (Hof van Beroep Brussel, 28 juni 1957, J.T. 1958, blz. 253);

Overwegende dat de algemene verkoopsvoorwaarden van tweede eiseres, die door de failliet minstens stilzwijgend aanvaard werden, Hamburg voorzien als «*Erfüllungsort für Lieferung und Zahlung und Gerichtsstand*»;

Overwegende dat de koopcontracten te Hamburg tot stand kwamen, gezien de aanbiedende tweede eiseres daar de aanvaarding van haar aanbiedingen ontving (volgens de vernemingstheorie die zowel in het Duits als in het Belgisch recht aangenomen wordt: Belgisch Recht, R.P.D.B., V° Vente nr. 68 - Duits Recht: Kluyskens, Verbintenissen, nr. 18);

Overwegende dat dan ook dient aangenomen te worden dat de Duitse wet de «*lex contractus*» is (R.P.D.B., V° Conflit de loi, nr. 33);

Overwegende echter dat zelfs als de verhoudingen tussen de partijen van het koopcontract, geregeld worden door de wet van het contract, zulks niet meebrengt dat dit ook het geval is voor wat betreft de rechten van de verkoper tegenover de schuldeisers van de koper; dat de wilsautonomie enkel betrekking heeft op de rechten en verplichtingen van de partijen tegenover elkaar, en de overdracht van rechten en risico's tussen hen (Van der Elst, Les lois de police et de sûreté, T. II, nr. 139);

Overwegende dat in principe de «*lex rei sitae*» het regime der roerende goederen en de vestiging of overdracht van zakelijke rechten op deze goederen beheerst (Pouillet, Manuel de droit international privé, nr. 268; De Vos, Le problème des conflits de lois, T. I, nr. 227; Graulich, Principes de droit international privé, nr. 51; R.P.D.B., V° Conflit de loi, nr. 20; Batiffol, *Traité élémentaire de droit international privé*, 3e uitg., nr. 524; Arminjon, Précis de droit international privé commercial, nr. 307);

Overwegende dat inzake koop-verkoop de «*lex rei sitae*» geldt voor wat betreft vestiging en overdracht van zakelijke rechten «*erga omnes*» (Vander Elst, Les lois de police et de sûreté, T. II, nr. 139);

Overwegende dat de rechten van de verkoper tegenover de schuldeisers van de koper dan ook onderworpen zijn aan de «*lex rei sitae*» (De Vos, Le problème des conflits de lois, T.I., nr. 233 in fine);

Overwegende dat de tegenstelbaarheid aan derden van een clause van eigendomsvoorbehoud derhalve bepaald wordt door de «*lex rei sitae*» (Graulich, Principes de droit international privé, nrs. 51 en 177; Heenen, Revue de la Banque, 1960, blz. 437; Schultsz, Eigendomsverkrijging bij koop van roerende goederen in het Westeuropees internationaal privaatrecht, blz. 177 e.v.; Batiffol, *Traité élémentaire de droit international privé*, 3e uitg., noot 40 op blz. 570), zijnde de wet van de plaats waar het verkochte goed zich bevindt op het ogenblik van de samenloop met de schuldeisers van de koper (Van Hecke en Rigaux in R.C.J.B., 1961, blz. 392, nr. 38) of ten tijde van de revindicatie (Spiro, Il conflitto di leggi nella vendita con riserva di proprietà in Rivista di diritto civile, 1935, blz. 517);

Overwegende dat er ten overvloed kan op gewezen worden dat deze oplossing ook voorzien is in de Haagse Conventie van 15 april 1958 betreffende de toepasselijke wet inzake eigendomsoverdracht bij internationale koop van roerende lichamelijke zaken; dat deze conventie tot op heden enkel getekend is door Griekenland en Italië en alleen bekrachtigd is door deze laatste Staat, terwijl volgens de Italiaanse Wetgeving de clause van eigendomsvoorbehoud ook tegen de schuldeisers van de koper kan ingeroepen worden (Waelbroeck, Le transfert de la propriété dans la vente d'objets mobiliers corporels en droit comparé, nrs. 167 en 168);

Overwegende dat ter zake het Belgisch recht toepasselijk is, vermits de opgevorderde goederen zich in België bevonden toen samenloop ontstond, door inpandgeving en/of faillietverklaring. (van den Bosch, A.P.R., Tw. Koop-Afbetalingsovereenkomsten, nrs. 118 en 122) evenals ten tijde van de revindicatie;

Overwegende dat sedert de cassatie-arresten van 9 februari 1933 (Pas. 1933, I, 123 en 124) algemeen aangenomen wordt dat het bedongen eigendomsvoorbehoud en elk ander beding dat revindicatie of ontbinding wegens wanbetaling toelaat onder gunstiger voorwaarden dan door art. 20, 5°, 5e en 6e lid H.W. bepaald, niet kunnen worden tegengeworpen aan de in samenloop zijnde schuldeisers van de koper die van de zaak in het bezit werd gesteld (van den Bergh, A.P.R., Tw. Koop-Afbetalingsovereenkomsten, nr. 60);

Overwegende dat eiseressen zich ter zake derhalve niet op de clause van eigendomsvoorbehoud kunnen beroepen, zodat de revindicatie-eis ongegrond is;

III.

Overwegende dat een tussenkomst tot bewaring van rechten door schuldeisers, die reeds door de curator vertegenwoordigd zijn, ontvankelijk is; dat zij de curator kunnen bijstaan wanneer hij een geding voert tegen derden (R.P.D.B., V° Intervention en matière civile, nrs. 52 en 262 laatste alinea);

Overwegende dat de schuldeisers echter geen onafhankelijke vorderingen kunnen instellen, zelfs wanneer de curator nalaat te handelen (Fredericq, T. VII, nr. 182);

Overwegende dat de eis strekkende tot nietig- of niettegenwerpelijkeverklaring van het pandrecht van tweede verweerster derhalve onontvankelijk is, daar het niet gaat om een eis in tussenkomst;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend;

Verklaart de vordering tot nietig- of niet-tegenwerpelijkeverklaring van het pandrecht van tweede verweerster, N.V. Bank van Brussel, onontvankelijk;

Verklaart de vordering voor het overige ongegrond;

Kosten ten laste van eiseressen;

Geeft akte aan de eiseressen van haar schatting van

de vordering voor wat aanleg en bevoegdheid betreft in ieder harer hoofden en ten overstaan van elke partij op een som van meer dan vijftigduizend frank;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-
tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1ste kanton. — 16 september 1964.

Vrederechter: M. Horion.

**Verdediging der partijen voor de vrederechter. —
Advocaat. — Gevolmachtigde.**

In beginsel dient de vertegenwoordiging van de partijen voor het vrederecht te geschieden door een advocaat. Slechts in zeer speciale gevallen kan de partij zich doen vertegenwoordigen door een gevolmachtigde, wanneer tussen beiden een band van verwantschap of vriendschap bestaat. Deze band moet echter zeer nauw zijn en volkomen onafhankelijk van het te beslechten geschil.

De advocaat is de enige normale medewerker van het gerecht en biedt alleen de vereiste waarborgen om in alle onafhankelijkheid de Rechtbank met bevoegdheid voor te lichten.

Verte t./ Roelants.

dat als gevolmachtigden enkel kunnen optreden de advocaten of de personen, die speciaal door de rechter in iedere zaak worden toegelaten;

dat de vertegenwoordiging door een gemachtigde, die geen advocaat is, slechts in zeer speciale gevallen kan gerechtvaardigd zijn door een band van verwantschap of van vriendschap;

dat het verband dat bestaat tussen een partij en haar gevolmachtigde zeer nauw moet zijn en volkomen onafhankelijk van het te beslechten geschil;

dat zo eiseres in rechte haar belangen wenst toe te vertrouwen aan een raadgever, zij zich moet wenden tot een advocaat, die te dien einde als de enige normale medewerker van het gerecht moet beschouwd, die alleen de vereiste waarborgen biedt om in alle onafhankelijkheid met bevoegdheid de Rechtbank voor te lichten.

INTERNATIONALE RECHTSpraak

Arrest van het Hof van Justitie in de zaak Costa tegen de ENEL (6/64) betreffende de nationalisatie van de elektriciteitsbedrijven in Italië

De heer Costa, een advocaat te Milaan, stelde dat hij niet verplicht was een rekening ten bedrage van 1.925 lire van de ENEL (Ente nazionale per l'energia elettrica) te betalen. Hij heeft dit geschil voor de vrederechter gebracht onder het motief dat de wet van 6 december 1962 nopens de nationalisatie van de elektriciteitsbedrijven in Italië inbreuk maakt op de artikelen 102, 93, 53 en 37 van het EEG-Verdrag. De Milanese rechter heeft het Hof van Justitie verzocht bij wege van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de interpretatie van de betrokken artikelen, zulks op grond van artikel 177 van het EEG-Verdrag (waarin het Hof van Justitie bevoegd wordt verklaard bij wijze van prejudiciële beslissing een uitspraak te doen over

de uitlegging van het Verdrag), wanneer een interpretatievraag wordt voorgelegd aan een nationale rechter.

In zijn arrest van 15 juli 1964 verklaart het Hof dit verzoek ontvankelijk, aangezien, zo zegt het, artikel 177 toepassing dient te vinden, afgezien van iedere nationale wet, in gevallen waarbij vragen rijzen omtrent de uitleg van het Verdrag, zelfs indien de nationale rechter niet gehouden is een verdragsbepaling toe te passen doch slechts een nationale wet welke met deze wet onverenigbaar zou kunnen zijn. Vanzelfsprekend beperkt het Hof zich er in het kader van de procedure van artikel 177 toe de artikelen van het Verdrag te interpreteren en verklaart het zich niet bevoegd hen toe te passen of een uitspraak te doen omtrent de verenigbaarheid van de Italiaanse wet met deze artikelen.

Het Hof interpreteert de artikelen 102, 93, 53 en 37 van het EEG-verdrag overeenkomstig het verzoek van de Italiaanse rechter ten einde vast te stellen of deze bepalingen rechtstreekse gevolgen hebben en de justitiabelen daaraan rechten kunnen ontlelen welke de nationale rechters dienen te beschermen. Het antwoord van het Hof is ontkennend voor wat de artikelen 102 en 93 betreft, doch luidt bevestigend ten aanzien van de artikelen 53 en 37 (partim).

Artikel 102 bepaalt dat, wanneer er aanleiding bestaat te vrezen dat een wettelijke bepaling een distorsie veroorzaakt, de lidstaat die tot deze maatregel wil overgaan de Commissie moet raadplegen. De heer Costa verwijt de Italiaanse regering deze verplichting niet te hebben nageleefd. Het Hof beslist dat deze verplichting niet aan particulieren het recht geeft zich te beroepen op de nalatigheid van een staat en dat particulieren aan artikel 102 geen rechten kunnen ontlelen welke de nationale rechters dienen te beschermen. Het doen naleven van de voorschriften van dit artikel behoort tot de taak van de Commissie welke zo nodig artikel 169 kan toepassen.

Eenzelfde interpretatie wordt gegeven van artikel 93 waarvan het derde lid bepaalt: «De Commissie wordt van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen tijdig op de hoogte gebracht om haar opmerkingen te kunnen maken». Deze verplichting schept geen rechten in geval van niet-nakoming door een staat. Ook hier behoort de Commissie het voorschrift te doen naleven.

Artikel 53 luidt: «De lid-staten voeren geen nieuwe beperking in met betrekking tot de vestiging op hun grondgebied van onderdanen der andere lid-staten...». De heer Costa ziet in de nationalisatie van een economische sector consequenties welke onverenigbaar zijn met dit artikel. Het Hof beslist dat een zo uitdrukkelijk gesteld verbod dat tegelijkertijd met het Verdrag in de gehele Gemeenschap van kracht is geworden en derhalve een integrerend deel vormt van het rechtstelsel van de lid-staten hun wet zelf is en rechtstreeks hun onderdanen raakt en dat laatstgenoemden daaraan individuele rechten kunnen ontlelen welke de nationale rechters dienen te beschermen. De aan de lid-staten door artikel 53 opgelegde verplichting wordt in elk geval nagekomen wanneer de onderdanen van de andere lid-staten aan dezelfde voorschriften zijn onderworpen als de onderdanen van de betrokken staat.

Ten aanzien van artikel 37, tweede lid, waarbij de lid-staten worden verplicht zich te onthouden van het treffen van enige nieuwe maatregel welke indruist tegen het uitsluiten van elke discriminatie tussen de onderdanen van de lid-staten, beslist het Hof eveneens dat individuele rechten kunnen worden ontleend. De rechter ten principale dient echter te constateren: 1° of de Italiaanse wet nieuwe discriminaties tussen onder-

danen van de lid-staten invoert; 2° of het hier wel gaat om een «monopolie van commerciële aard» (artikel 37, eerste lid, verbiedt de instelling niet van alle nationale monopolies, doch slechts van die welke «van commerciële aard» zijn).

Op het vlak van de verhouding tussen het gemeenschapsrecht en het nationale recht bevat het arrest van het Hof een fundamentele beginselverklaring. Volgens het Hof kan een wet welke na de inwerkingtreding van het Verdrag tot stand is gekomen niet aan het gemeenschapsrecht worden tegengeworpen (in tegenstelling tot het in Italië geldende beginsel van de «lex posterior»), aangezien de lid-staten door de ondertekening van het Verdrag hebben ingestemd met een beperking van hun bevoegdheden of een overdracht van macht van de staten op de Gemeenschap en daarmee een corpus iuris hebben geschapen dat op hun onderdanen en henzelf van toepassing is.

BOEKBESPREKING

Dr. B. De Goede. — Aan de hand van de Grondwet.
— Vuga-Boekerij, Arnhem, 1964. 321 p.

Het was een uiterst originele idee van Prof. De Goede, buitengewoon hoogleraar aan de Technische Hogeschool te Delft, dit boek uit te geven. Het heeft de bedoeling de studenten in te wijden in het Nederlands grondwettelijk recht, doch de auteur wenst dit niet te doen aan de hand van een dorre uiteenzetting van publiekrechtelijke beginselen en wettelijke teksten, maar wel door middel van het reproduceren van een reeks uiterst levendige en pikante voorbeelden en documenten uit de staatsrechtelijke praktijk.

Achter elk artikel van de grondwet worden allerlei gegevens verstrekt die op de toepassing van dit artikel betrekking hebben. Men vindt er memories van toelichting voor wetten en besluiten; verslagen van besprekingen in het parlement en in publiekrechtelijke vergaderingen; uittreksels uit de pers aangaande voorvallen die met de toepassing van de grondwettelijke beginselen rechtstreeks verband houden; rapporten van discussies in allerlei raden en verenigingen; aanhalingen uit literaire geschriften; debatten tijdens terechtzittingen; pittige commentaren op allerlei politieke incidenten eigenaardige anecdoten en zelfs... citaten uit juridische auteurs.

Het geheel vormt dus geen technische uiteenzetting, doch een uiterst bloeiende bloemlezing van al wat maar van verre of van dichtbij iets met het grondwettelijk recht te maken heeft.

Op deze wijze doet schrijver voortreffelijk de geest van de Nederlandse grondwet aanvoelen en doet hij inzien in welke grote mate er spanning kan bestaan tussen de constitutionele principes en de werkelijke praktijk van het staatsleven.

Er komen in dit boek talrijke passages voor, die van groot belang zijn voor het volksgemoed en voor de mentaliteit van het individu, doch waartegenover de staatsrechtsgeleerde meestal zeer vreemd staat.

Prof. De Goede aarzelt ook niet tot zelfs gedichten in zijn verzameling in te lassen en het boek is geïllustreerd met een reeks foto's en vignetten die voortreffelijk bij de gepubliceerde teksten passen.

Is het gewenst universitaire studenten in het grondwettelijk recht in te wijden door middel van dergelijk boek? Het zou vanzelfsprekend niet volstaan, doch het is zonder twijfel dat het ten eerste nuttig is dat de studenten in elk geval kennis van het boek zouden

nemen, omdat vele staatsrechtelijke problemen er in een nieuw daglicht worden geplaatst, omdat het van aard is de kloof tussen de theorie en de praktijk op merkwaardige wijze te overbruggen en omdat in elk geval de lectuur van dit werk hun veel zal bijbrengen om hun inzicht te verrijken en hun kennis te vergroten.

Het boek van Prof. De Goede is niet enkel een uiterst originele prestatie, het is een uitstekend hulpinstrument bij de studie van het staatsrecht.

René Victor.

William A. Robson. — *The Governors and the Governed.* — Londen, George Allen & Unwin Ltd. 1964. 68 blz.

William A. Robson is voorzeker heden ten dage een van de beste kenners van het Engels administratief recht en ook een van de meest overtuigde voorstanders van de noodzakelijkheid in Engeland een algemene administratieve rechtspraak in te richten, in de zin zoals deze in Frankrijk bestaat. Hij schreef daarover zeer belangrijke werken, waartussen wij enkel zijn groot boek willen vermelden «Justice and administrative Law», dat een baanbrekende invloed heeft gehad op de mening van de Engelse juristen.

Daarnaast publiceerde hij ook nog zeer gewaardeerde werken over het gemeenterecht, over de administratie van de grote steden in de wereld, over het openbaar ambt en over zovele andere onderwerpen, die hem een internationale reputatie hebben bezorgd.

Het nieuw boek, dat hij thans heeft uitgegeven «The Governors and the Governed» bevat de lezingen die hij heeft gehouden in de Louisiana State University, in de reeks der Edward Douglass White Lectures. Zij hebben betrekking op de verhouding tussen gezagvoerders en onderdanen en op de staatsrechtelijke problemen welke in de verhouding tussen beiden voorkomen.

In de eerste plaats handelt hij over de bureaucratie en de controle ervan. Hij plaatst dit probleem in de sfeer van de tegenwoordige welvaartstaat die op zulke geweldige wijze de taak van de administratie op alle gebied heeft uitgebreid. Deze uitbreiding is aanleiding geweest tot een reusachtige vermeerdering van de bureaucratie, waarbij dan ter sprake komen, enerzijds de vereisten die aan de ambtenaren dienen gesteld en anderzijds het toezicht dat op de activiteit van deze ambtenarij dient uitgeoefend.

Schrijver is van mening dat de bureaucraten zondigen door een al te grote eerbied voor de precedenten, dat ze zich al te zeer verwijderd houden van het groot publiek, dat ze tekortkomen aan initiatief en verbeelding en terugschrikken voor het opnemen van verantwoordelijkheden. Zijn persoonlijke ondervinding in allerlei adviserende comités heeft Prof. Robson geleerd dat de bureaucratie meestal een defensieve houding aanneemt ten opzichte van haar eigen werk. Hij acht verbetering mogelijk door het plaatsen tussen de executie en de burgers van een groep leken, die noch politiekers noch ambtenaren zijn, doch die op zeer nuttige wijze de praktijk zouden kunnen dienen.

In elk geval blijft een doeltreffende controle op de activiteit van de bureaucratie ten eerste vereist. Deze controle wordt niet op voldoende wijze verzekerd door het politiek toezicht van de ministers en van het parlement en ook niet door de praktijk van de parlementaire vragen.

Prof. Robson vraagt zich af of de aanstelling van een ombudsman, zoals hij in Zweden bestaat, in het Britse rijk nuttig zou kunnen ingevoerd worden, middel

dat aanbevolen werd door het bekend Whyatt Report «The Citizen and the Administration». Het Engels parlement wil er echter niet van weten, al heeft onder-tussen Nieuw-Zeeland de aanstelling van een parlementaire commissaris verwezenlijkt. Het Engels parlement zou niet wensen dat de ombudsman zou tussenkomen in aangelegenheden die ook maar de minste politieke inslag vertonen.

De auteur is trouwens van mening dat de benoeming van een ombudsman van aard zou zijn de aandacht af te leiden van meer doeltreffende controlemiddelen. Wanneer er een effectief systeem van juridisch toezicht bestaat is er geen reden een ombudsman aan te stellen. Daar echter de mening der juristen in Engeland nog ver verwijderd is van een werkelijk doeltreffend juridisch toezicht zou, als overgangsmaatregel, toch reeds in zekere mate een administratie overeenkomstig de wet kunnen verzekerd worden door middel van een parlementair commissaris. In de Verenigde Staten bestaat de waarborg tegen onrechtmatig bestuur hoofdzakelijk bij de rechtsmacht. In Engeland stelt men echter vast dat de rechters zich een zeer strenge zelfbeperking opleggen wat betreft de controle van de administratie. Prof. Robson drukt de overtuiging uit dat de Franse Conseil d'Etat een oneindig doelmatiger middel is voor het toezicht over de executieve dan al wat bestaat in de landen van Common Law. Hij meent echter dat de raden van state, die in andere landen werden opgericht, slechts een schaduw zijn van de originele Franse instelling. Hij komt dan ook tot het besluit dat het beste wat men voor Engeland zou kunnen verhoppen de oprichting zou zijn van een administratief hof van beroep, dat bij voorkeur geen deel zou uitmaken van de High Court. Ondertussen zou reeds de bevoegdheid van de Council on Tribunals, ingesteld ingevolge de aanbevelingen van het Franks Committee, kunnen gelast worden met een algemene jurisdictie over die aangelegenheden die niet aan administratieve rechtscollege onderworpen zijn.

In elk geval verheugt de auteur er zich in dat, welke ook de oplossing weze die uiteindelijk toch zal moeten gevonden worden, het vraagstuk van de controle over de bureaucratie in het midden staat van de publieke belangstelling.

In een andere lezing handelt schrijver over «The Problems of Communication». Hij is van oordeel dat de kloof, die bestaat tussen gezagvoerders en onderdanen best zou kunnen gedempt worden door het publiek op zeer brede wijze op de hoogte te stellen van alle aangelegenheden die met de regeringstaak verband houden. Een dienst van «public relations» zou hierbij uiterst nuttig zijn. De informatie, die overvloedig zou moeten verstrekt worden, zou enerzijds van interne aard zijn om de verschillende diensten op de hoogte te stellen van het algemeen beleid. Dit veronderstelt ook een intens contact tussen politieke leiders en ambtenaren. Daarnaast zou een brede inlichtingsdienst dienen ingericht voor het publiek met informatie-ambtenaren op alle trappen van het bestuur. Er zou echter geen groter gevaar bestaan dan deze informatie-dienst in een bepaalde richting te stuwen en zijn volstrekte objectiviteit niet te vrijwaren.

Van de andere kant zouden bij het publiek verenigingen dienen gevormd die speciaal de zending zouden hebben de openbare diensten op de hoogte te houden van de algemene behoeften, zoals dit reeds gedeeltelijk in Engeland bestaat in het kader van de genationaliseerde nijverheden.

Prof. Robson voorziet voor de toekomst de behoefte bij het kiezerskorps aan een «research» vereniging om

op wetenschappelijke wijze de partijpropaganda te testen.

In een laatste lezing handelt Prof. Robson over de houding van de burger ten opzichte van politieke aangelegenheden. Men is slecht op de hoogte aangaande de oorsprong van de politieke overtuiging bij de burgers en het is zeker dat het onbewuste hierbij een groot aandeel heeft. Splijting tussen familieverhoudingen, sociale orde en politieke orde is een van de redenen om dewelke de nieuwgeboren afrikaanse en aziatische staten zulke moeite ondervinden om het democratisch regime bij hen te handhaven. De auteur geeft als voorbeeld hoe de bepalingen van de indische constitutie zich allermindst weerspiegelen in het familie- en sociaal leven van dit land. Als doel dient gesteld een organische verhouding tussen het huis, de school en de staat. Daarbij zou in de grootst mogelijke mate de deelname van de burger aan het staatsleven in alle sectoren dienen aangemoedigd, door het verenigingsleven, de consultatie van de lichamen die bepaalde belangen vertegenwoordigen en door «public enquiry» uitgebreid in brede kring.

In verband hiermee stelt schrijver in het licht hoe heden ten dage het individu ongeveer geen invloed kan uitoefenen op de politieke partijen, die tot reusachtig sterk georganiseerde instellingen zijn gegroeid, die met dezelfde problemen moeten worstelen als de staat en die meestal niet meer democratisch kunnen genoemd worden in de werkelijke betekenis van het woord. De voorkeur van het individu is meer en meer bepaald door massa-organisaties zelfs in het geestelijk leven. De keus van boeken, van fonoplaten, van reizen e.z.m. wordt geregeld door groeperingen, zoals «The Book of the Month Club» en vele andere. De invloed van de volkspers is zo bepalend geworden dat de kiezer in deze tijd waarschijnlijk minder objectieve kennis heeft van de openbare aangelegenheden dan dit het geval was in de vorige eeuw.

Alles kan samengevat worden in deze bedenking dat de invloed van weinigen op de menigte oneindig groter is dan het tegenovergestelde. Vooral de invloed van radio en televisie wordt besproken en hun politieke betekenis afgewogen. Experts beweren immers dat door beroep op het onbewust gevoel van de burgers zij in staat zouden kunnen zijn gelijk welke verkiezing te winnen.

De democratie vereist nochtans de bevoegdheid voor de burgers de grote politieke vraagstukken, waarmede zij geconfronteerd worden, zelf te beoordelen en het is steeds het doel te beletten dat hun oordeel enkel zou bepaald worden door «brood en spelen». Het is uiterst betreurenswaardig dat het verkiezingsproces veelal geworden is tot een handig bewerken van de kiezers door middel van de massa-media.

Dit laatste geschrift van Prof. Robson is een schitterende synthese aangaande talrijke uiterst belangrijke vraagstukken, die heden in het staatkundig leven gesteld zijn en die door hem worden onderzocht met een oprechtheid, een breedheid van visie en een psychologische verfijning die aan het voortreffelijk boekje een grote waarde geven.

Rene Victor.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BIBLIOGRAFIE

Duitsland

- Adler M., Die Staatsauffassung des Marxismus. Ein Beitr. z. Unterscheidung von soziolog. u. jurist. Methode. (Unveränd. Fotomechan. Nachdr. d. Ausg. Wien 1922) — Darmstadt, Wissenschaftl. Buchgesellschaft 1964.
- Apelt W., Geschichte der Weimarer Verfassung 2., unveränd. Aufl. — München u. Berlin, Beck, 1964.
- Apelt W., Der verwaltungsrechtliche Vertrag. Ein Beitr. z. Lehre von d. rechtswirksamen Handlung im öffentl. Recht., Neudr. d. Ausg. Leipzig 1920. — Aalen, Scientia Verl., 1964.
- Arzler P., Praktische Rechtswissenschaft. Lehrgänge z. Vorbereitung auf d. jurist. Staatsprüfungen. Wie bereite ich mich richtig auf die Klausuren in der Referendarprüfung vor? Bd. I. — Schussenried/Württ.
- Baenmer L., Schutzfähigkeit und Schutzzumfang der Marke im französischen Recht. — Köln, Berlin, München, Heymann, 1964.
- Bauer E., Ehescheidung. Voraussetzungen, Durchführung u. Folgen, allgemeinverständl. Erl. — Stuttgart, Fachverl. f. Wirtschafts- u. Steuerrecht, Schäffer, 1964.
- Bauman J., Strafrecht. Allgemeiner Teil. Ein Lehrbuch. 3. stark erw. Aufl. — Bielefeld, Giesecking, 1964.
- Becker K.-H., Was ist Naturrecht. — Stuttgart, Berlin, Kreuz-Verl., 1964.
- Bengtson H., Die Strategie in der Hellenistischen Zeit. Ein Beitr. zum. antiken Staatsrecht. Bd. I. 2. — München, Beck, 1964.
- Bergerfurth B., Der Ehescheidungsprozess in Stichworten. Gedanken u. Hinweise. — Essen, Jurist. Verl. Ellinghaus, 1964.
- Boeckler H., Das notarielle Testament. Ein Vademacum f. Notare. — Essen, Jurist. Verl. Ellinghaus, 1960.
- Bock J., (u.) Speck K., Die Einkommenspfändung. Ein Handbuch d. Rechts u. d. Verfahrens d. Pfändung von Arbeitsinkommen u. Einkünften aller Art. — Darmstadt, Stoytscheff, 1964.
- Böttcher E., Gestaltungsrecht und Unterwerfung im Privatrecht. Vortrag. — Berlin, De Gruyter, 1964.
- Blume O., Das Mitwirkungs- und Mitbestimmungsrecht der Arbeitnehmer in der heutigen Betriebspraxis. — München 22, Odeonsplatz 11. Institut f. Sozialpolitik u. Arbeitsrecht e.v. 1964.
- Brugger K., Rechtsfragen der Kraftfahrzeughaltung. Zulassung, Versicherung, Haftung. — Stuttgart, München, Hannover, Boorberg, 1964.
- Bull H. P., Verwaltung durch Maschinen. Rechtsprobleme d. Technisierung d. Verwaltung. — Köln-Marienburg, Lindenalle 17: Kommunale Gemeinschaftsstelle f. Verwaltungsvereinfachung, 1964.
- Caemmerer E. von, Wandlungen des Deliktsrechts. (2. Aufl.) — Karlsruhe, C.F. Müller, 1964.
- Conrat M., Breviarum Alaricianum. Röm. Recht im Fränk. Reich in systemat. Darst.; Neudr. d. Ausg. Leipzig 1903. — Aalen, Scientia Verl., 1963.
- Conrat M., Geschichte der Quellen und Literatur des römischen Rechts im frühen Mittelalter. Neudr. d. Ausg. Leipzig 1891. Bd. I. (Mehr nicht erschienen). — Aalen, Scientia Verl., 1963.
- Cornelius J., H. Gester u. F. Woschek, Die Meinungsfreiheit des Beamten. — Köln, Bund-Verl., 1964.
- Dagtolglou P., Wesen und Grenzen der Pressefreiheit. Antrittsvorlesung. — Stuttgart, Kohlhammer, 1963.
- Dahlheimer K., Betriebsaufspaltung. Formen - Vereinbarungen - Besteuerung. — Herne, Berlin, Verl. Neue Wirtschafts-Briefe, 1964.
- Dürkes W., Wertsicherungsklauseln. Ein Überblick über d. derzeitigen Stand von Rechtsprechung u. Schrifttum unter bes. Berücks. d. Genehmigungspraxis d. Dt. Bundesbank. 6., völlig neu bearb., neu gegliederte u. erw. Aufl. — Heidelberg, Verl.-Ges. Recht u. Wirtschaft, 1964.
- Dräger D., Die Rechtsbeschwerde gegen Entscheidungen des Mieteinigungsamtes. Ein Beitrag zum Rechtsmittelrecht d. Zivilprozesses. — Köln, Berlin, Bonn, München, Heymann, 1964.
- Drück H., Gemeinsame Unternehmen in Staatenverbindungen. Entwicklung u. Rechtsformen insbesondere auf d. Gebiet d. Kernenergie. Göttingen, Institut f. Völkerrecht d. Universität. — Heidelberg, Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft in Komm., 1962.
- Falterbaum H., Buchführung und Bilanz unter besonderer Berücksichtigung der steuerlichen Gewinnermittlung. — Achim b. Bremen, Fleischer, 1964.
- Feine H. E., Kirchliche Rechtsgeschichte. Die Kathol. Kirche. 4. neubearb. u. erw. Aufl. — Köln, Graz, Böhlau, 1964.
- Festschrift für Hellmuth von Weber zum 70. Geburtstag. Hrgs. von Hans Welzel, Herman Conrad u.a. — Bonn, Röhrscheid, 1963.
- Forsthoff E., Rechtsstaat im Wandel. Verfassungsrechtl. Abhandlungen 1950-1964. — Stuttgart, Kohlhammer, 1964.
- Finkelburg K., Über den Rechtsschutz bei anwaltlichen Zulassungsstreitigkeiten. Krit. Beiträge z. Bundesrechtsanwaltsordnung. — Berlin, Duncker & Humblot, 1964.
- Finkler F., Das Erschliessungsrecht für den Bürger und die Verwaltung. — Göttingen, Schwartz, 1963.
- Fischer E., Trennung von Staat und Kirche. Die Gefährdung d. Religionsfreiheit in d. Bundesrepublik. — München, Szczesny, 1964.
- Gans E., Das Erbrecht in weltgeschichtlicher Entwicklung. Eine Abhandlung d. Universalrechtsgeschichte. In 4 Bdn. Neudr. Bd. I-4. — Aalen, Scientia Verl., 1963.
1. Das Römische Erbrecht in seiner Stellung zum vor- und nachrömischen. I. Neudr. d. Ausg. Berlin 1824.
 2. Das Römische Erbrecht in seiner Stellung zum vor- und nachrömischen. II. Neudr. d. Ausg. Berlin, 1825.
 3. Das Erbrecht des Mittelalters. I. Neudr. d. Ausg. Stuttgart, 1829.
 4. Das Erbrecht des Mittelalters II. Neudr. d. Ausg. Stuttgart, 1835.
- Gaul D., Betriebsvereinbarungen über Prämienlohn. — Heidelberg, Heidelberger Fachbücherei, 1964.
- Gaul D., Betriebsvereinbarungen über Akkordlohn. Mit erw. Erl.-Teil. — Heidelberg, Heidelberger Fachbücherei, 1964.
- Gentzke K., Ausweich- und Katastrophen klauseln im internationalen Wirtschaftsrecht. — Göttingen, Institut f. Völkerrecht d. Universität. — Heidelberg, Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft in Komm., 1959.
- Gobrecht W., u. Eikenroth W., Strafprozessrecht für Praxis und Unterricht des Polizeibeamten. — Berlin, Ohn, 1964.
- Göttinger, Atomrechtskatalog. Atomkernenergierecht. Bearb.: Gottfried Zieger, Hemut Drück (u.) Hans-Peter Zabel. Bd. 7, 1963. — Göttingen, Inst. f. Völkerrecht d. Universität, 1963.
- Graue E. D., Die Mangelfreie Lieferung beim Kauf beweglicher Sachen. — Heidelberg, Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft, 1964.
- Grellert V., Zusicherungen im Beamtenrecht. Eine Darstellung f. Wissenschaft u. Praxis. — Bonn, Uhlig, 1964.

- Greunlich P.*, Das Recht der Beförderung radioaktiver Stoffe. Göttinger, Institut f. Völkerrecht d. Universität. — Heidelberg, Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft in Komm., 1962.
- Gross R.*, Verschwiegenheitspflicht der Bediensteten und Informationsrecht der Presse. — Göttingen, Swartz, 1964.
- Glaser H.*, u. *Warncke Th.*, Das Maklerrecht in der Praxis. Grundzüge, Rechtsprechung u. Schrifttum. — Herne, Berlin, Verl. Neue Wirtschafts-Briefe, 1964.
- Griitzner H.*, Internationaler Rechtshilfeverkehr in Strafsachen. Die f. d. Rechtsbeziehungen d. Bundesrepublik Deutschland mit d. Ausland in Strafsachem massgeb. Bestimmungen. Zusammengestellt u. teilw. mit Anm. vers. Losebl. Ausg. Lfg. 10. — Hamburg, Berlin, v. Decker, 1964.
- Hagel K.*, Der einfache Diebstahl im englischen und deutschen Recht. Eine rechtsvergleichende Studie. — Berlin, de Gruyter, 1964.
- Heise D.*, Internationale Rechtspflege und nationale Staatsgewalt. Grenzen u. Einwirkungen. — Göttingen, Schwartz, 1964.
- Henke W.*, Das Recht der politischen Parteien. — Göttingen, Schwartz, 1964.
- Hesselmann M.*, Handbuch der GmbH. & Co. Systemat. Darstellung in betriebswirtschaftl., handelsrechtl. u. steuerrechtl. Sicht. 7., überarb. u. erw. Aufl. — Köln, O. Schmidt, 1964.
- Hirsch E. E.*, Einführung in das Bürgerliche Vermögensrecht für Studierende der Wirtschafts- und Sozialwissenschaften. 3., neubearb. Aufl. — Berlin u. Frankfurt a. M., Vahlen, 1964.
- Ipsen H. P.*, Hamburgisches Staats- und Verwaltungsrecht. Einf. u. Quellin f. d. akadem. Gebrauch. 3. Aufl. — Hamburg, Appel, 1964.
- Judex*, Irrtümer der Strafjustiz. Eine kriminalist. Untersuchung ihrer Ursachen. — Hamburg, Verl. Kriminalistik, 1963.
- Kaser M.*, Römisches Privatrecht. Ein Studienbuch. 3., durchges. Aufl. — München u. Berlin, Beck, 1964.
- Kegel G.*, Internationales Privatrecht. Ein Studienbuch. 2., neubearb. Aufl. — München u. Berlin, Beck, 1964.
- Kern E.*, Vom Seelenleben des Verbrechers. Allgemeine Betrachtungen. — Hamburg, Verl. Kriminalistik, 1964.
- Kloss H.*, Das Nationalitätenrecht der Vereinigten Staaten von Amerika. — Wien, Stuttgart, Braumüller, 1963.
- Kreuzer K. F.*, Das internationale Privatrecht des Warenkaufs in der deutschen Rechtsprechung. — Frankfurt/M., Berlin, Metzner, 1964.
- Kruse H.*, Das Staatsangehörigkeitsrecht der arabischen Staaten. Erg. Bd. — Frankfurt a. M., Berlin, Metzner, 1964.
- Kröpelin H.*, Mein Recht am Arbeitsplatz. — München, Olzog, 1963.
- Kube E.*, Beweisverfahren und Kriminalistik in Deutschland. Ihre geschichtl. Entwicklung. — Hamburg, Verl. Kriminalistik, 1964.
- Küchenhoff G.* u. *Küchenhoff E.*, Allgemeine Staatslehre. 5., neubearb. Aufl. — Stuttgart, Kohlhammer, 1964.
- Kunkel W.*, Römische Rechtsgeschichte. Eine Einf. 4., erw. Aufl. — Köln, Graz, Böhlau, 1964.
- Leibholz G.*, Das Verbot der Willkür und des Ermessensmissbrauches im völkerrechtlichen Verkehr der Staaten. Sonderausg. — Darmstadt, Wissenschaftl. Buchgesellschaft, 1963.
- Leidel H.*, Die Bedrängung der Reichsfinanzverwaltung. — Bonn, Stollfuss (In Komm.), 1964.
- Leisner W.*, Von der Verfassungsmässigkeit der Gesetze zur Gesetzmässigkeit der Verfassung. Betrachtungen z. möglichen selbständigen Begrifflichkeit im Verfassungsrecht. — Tübingen, Mohr, Siebeck, 1964.
- Lent F.*, Sachenrecht. Ein Studienbuch. Fortgef. Von Karl Heinz Schwab. 10., verb. Aufl. — München u. Berlin, Beck, 1964.
- Ludwigs K.* u. *Ludwigs J.*, Der Architekt. Vertragsrecht, Haftung, Gebührenordnung. — Köln, Berlin, Bonn, München, Heymann, 1964.
- Meitz W.*, Versammlungswesen, Vereinsrecht, Verfassungsschutz. 4. Aufl. — Lübeck, Verl. f. Polizeil. Fachschrifttum Schmidt-Römhild, 1964.
- Model O.*, Testamentsrecht im bürgerlich-rechtlicher und steuerlicher Sicht. 2., erg. u. erw. Aufl. — München u. Berlin, Beck, 1964.
- Monz H.*, Das Verhältnis der Bundesländer untereinander. — Göttingen, Schwartz, 1964.
- Morgenstern P.*, Einführung in die Bibliographie und das Schrifttum zum Völkerrecht. — Göttingen, Institut f. Völkerrecht d. Universität, 1963.
- Nellessen B.*, Der Prozess von Jerusalem. Ein Dokument. — Düsseldorf, Wien, Econ-Verl., 1964.
- Peterson C. H.*, Die Anerkennung ausländischer Urteile im amerikanischen Recht. Entwicklungstendenzen in Gesetzgebung u. Rechtsprechung. — Frankfurt a. M., Berlin, Metzner, 1964.
- Pienitz E.*, Der Minderjährige im Haftpflichtrecht. 2. Aufl. — Frankfurt a. M., Robbers, 1960.
- Plagianakos G. J.*, Die Entstehung des griechischen Zivilgesetzbuches. — Hamburg, Cram, de Gruyter & Co, 1963.
- Raupach H.*, Die Schlichtung von kollektiven Arbeitsstreitigkeiten und ihre Probleme unter besonderer Berücksichtigung der deutschen Entwicklung. — Berlin, Duncker & Humblot, 1964.
- Reckless W. C.*, Die Kriminalität in den USA und ihre Behandlung (The Crime Problem, Kurzausg., dt.) (Gekürzte, nicht wörtl. Übers. d. amerikan. Ausg.) — Berlin, de Gruyter, 1964.
- Schätzl W.*, Der Staat. Was Staatsmänner, Politiker u. Philosophen über d. Staat u. seine Probleme gesagt haben. — Berlin, Darmstadt, Wien, Dt. Buch-Gemeinschaft, 1963.
- Schneider H.*, Die Liquidation deutschen Auslandsvermögens und ihre vertragliche Hinnahme durch die Bundesrepublik. Ein Rechtsgutachten z. Verfassungsrechtl. Problematik d. dt. - niederländ. Abkommen von 1960 u. 1962. 6. — Heidelberg, Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft, 1964.
- Schwinge E.*, Der fehlerhafte Staatsakt im Mobiliarvollstreckungsrecht. Neudr. d. Ausg. Mannheim 1930. — Aalen, Scientia Verl., 1963.
- Siegers J.*, Das Recht bei Emil Lask. Untersuchungen z. Rechtstheorie d. Neukantianismus. — Bonn, Bouvier, 1964.
- Steinberg W.*, Die Problematik der verdeckten Gewinnausschüttung und des verdeckten Kapitals. (Referat). — Herne, Industria Verl.-Buchlandl., 1964.
- Stern K.*, Ermessen und unzulässige Ermessensausübung. Eine Analyse d. subjektiven u. objektiven Elemente. — Berlin, Duncker & Humblot, 1964.
- Straub G.*, Sozialversicherungsrecht in der Praxis. Die wichtigsten Entscheidungen d. Bundessozialgerichts. — Stuttgart, Forkel, 1964.
- Uebe W.*, Kleine Verkehrskunde für Polizeibeamte. H.2. — Lübeck, Verl. f. Polizeil. Fachschrifttum, Schmidt-Römhild, 1964.
- Walder H.*, Kriminalistisches Denken. Mit e. Geleitwort von F. Meinert. 3., verb. u. erg. Aufl. — Hamburg, Verl. Kriminalistik, 1964.
- Weitnauer H.*, Das Atomhaftungsrecht in nationaler

- und internationaler Sicht. — Göttingen, Schwartz, 1964.
- Welzel H., Vom Bleibenden und Vergänglichem in der Strafrechtswissenschaft. — Marburg, Elwert, 1964.
- Wenzel U., Das Recht f. internationalen Rohstoffabkommen. Institut f. Völkerrecht d. Universität. — Heidelberg, Verl. Ges. Recht. u. Wirtschaft in Komm., 1961.
- Wieacker F., Notizen zur rechtshistorischen Hermeneutik. — Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1963.
- Wilkens E., NS-Verbrechen. Strafjustz, deutsche Selbstbesinnung. — Berlin u. Hamburg, Luther, Verl.-Haus, 1964.
- Wolf E., Das Problem der Naturrechtslehre. Versuch e. Orientierung. 3., durchgearb. u. erw. Aufl. — Karlsruhe, C. F. Müller, 1964.
- Wussow H., Das Haftungsrisiko des Bauunternehmers als verantwortlichen Bauleiter. — Köln-Braunsfeld, R. Müller, 1964.
- Wussow W. u. Wussow H., Die Haftpflichtversicherung des Architekten. — Frankfurt a. M., Robbers, 1961.
- Zweigniederlassungen und Tochtergesellschaften im Gemeinsamen Markt. Probleme bei d. Gründung. Hrsg. von d. Association Européenne d'études juridiques et fiscales. Paris. Bearb. von H(ans) Arnold (u. a.). — Baden-Baden, Lutzeyer, 1964.

BALIELEVEN

Balie te Mechelen

Samenstelling van de Raad der Orde

Meester Karel Van den Heuvel, stafhouder;
 Meester Henri Nobels, oud-stafhouder;
 Meester Frans Maerten, oud-stafhouder;
 Meester André Poupez de Kettenis, secretaris;
 Meester Herman Vanderpoorten;
 Meester Victor Dewachter;
 Meester Frans Adriaenssens, leden.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

Op een der laatste vergaderingen van vorig jaar besliste de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen een schrijven te richten aan de Heren Vrederechters en Referendarissen der Rechtbank van Koophandel, ten einde hun aandacht te vestigen op het probleem der vertegenwoordiging van de partijen voor de rechtsmachten.

In verband met zekere voorstellen, die voorkomen in het ontwerp van gerechtelijk wetboek, werd de klemtoon er op gelegd dat het hoofdzakelijk en slechts van de magistraten afhangt scherp toezicht te houden opdat in de grootst mogelijke mate mate deze vertegenwoordiging aan de leden van de balie zou voorbehouden blijven.

Wij delen hieronder de tekst mede van het schrijven dat door de Vlaamse Conferentie aan de Heren Magistraten werd toegezonden.

* * *

De Vlaamse Conferentie bij de Balie te Antwerpen heeft het ontwerp van het « Gerechtelijk Wetboek » ter studie genomen en meermaals besproken, in het bijzonder de artikelen betreffende de vertegenwoordiging der partijen voor de rechtsmachten.

Deze artikelen verschillen praktisch niet van de huidige, namelijk artikel 9, alinea 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging. Voor het geval bij de behandeling van het nieuws wetsontwerp aan deze

teksten geen wijziging wordt gebracht — stappen worden desbetreffend gedaan — zal het U behoren de wet toe te passen.

Het komt de Vlaamse Conferentie evenwel voor dat artikel 9, alinea 2 op niet juiste wijze wordt geïnterpreteerd; zo worden m.b. van langsom meer volmacht-dragers toegelaten om partijen te vertegenwoordigen. Vele en grote vennootschappen bijv. verschijnen bij monde van hun bedienden, die zonder enige moeite een van te voren gereedgemaakte volmacht zien aanvaarden.

Zulks druist in tegen de tekst en de geest van artikel 9, alinea 2, dat bedingt dat in elk afzonderlijk geval moet nagegaan of te uitzonderlijken titel een gevolmachtigde een partij kan vertegenwoordigen.

Bovendien verhindert de supra vermelde interpretatie een goede rechtsbedeling: primo bezitten de volmacht-dragers niet de voor principieelkwesties nodige juridische kennis, noch de zo onontbeerlijke onafhankelijkheid ten overstaan van de hun toevertrouwde belangen. Secundo zijn ze volkomen vreemd aan en niet gebonden door de voor de advocatuur geldende beroepsregelen.

Op de buitengewone algemene vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten van 26 januari 1957 heeft onze Antwerpse confrater Mr. Paul Pollet over dit probleem een verslag uitgebracht, dat door het Verbond goedgekeurd werd.

Dit verslag verscheen in het « Rechtskundig Weekblad » dd. 10 december 1957 (kolom 1128) en in het « Journal des Tribunaux » (1957, p. 1127).

Op die vergaderingen van het Verbond werd herinnerd aan een omzendbrief welke de Heer Minister Bovesse reeds vóór 1940 aan de Heren Procureurs-Generaal zond om de juiste toepassing van artikel 9, alinea 2 te waarborgen en meteen een einde te stellen aan de misbruiken van de vertegenwoordiging door volmacht-dragers.

Ten slotte weze het toegelaten de aandacht te vestigen op een aantal gemotiveerde vonnissen, waarin van een juiste interpretatie van artikel 9 kan gewaagd: Vrederecht Molenbeek, 22.3.1938; Pas. 1938, III, 89; Vrederecht Leuze, 4.6.1952 (onuitgegeven); Vrederecht Brussel II, 27.5.1953 (onuitgegeven); Vrederecht Mechelen-Z., 26.6.1953; R.W. 1953 kol. 1905; Vrederecht Mechelen-Z., 3.6.1960; R.W. 1961 kol. 245; Vrederecht Egeze, 10.2.1959, J.T. 1959 p. 191; Vrederecht Antwerpen I, 21.10.1953, R.W. 1954 kol. 755; Vrederecht Kortrijk, 16.9.1953, R.W. 1954 kol. 590; Vrederecht Gent I, 26.9.1952, J.T. 1952 p. 244; Oostende en Antwerpen III: vaste rechtspraak.

De Vlaamse Conferentie bij de Balie te Antwerpen is zo vrij bij U aan te dringen opdat U aan de in onderhavig schrijven geformuleerde wens het passende gevolg zoudt willen voorbehouden.

Met bijzondere hoogachting.

De Voorzitter,
 K. Ferdinand.

* * *

Wij vestigen bijzonder de aandacht van onze lezers op het belangrijk vonnis dat in verband met dit probleem werd uitgesproken door de Heer Vrederechter van het eerste kanton te Antwerpen op 16 september 1964 en dat in tegenwoordig nummer verschijnt.

Plechtige openingszitting

De plechtige openingszitting van de Vlaamse Conferentie der Balie te Antwerpen is vastgesteld op zaterdag 24 oktober a.s., te 15 uur in de zittingszaal van het Assienhof, Gerechtsgebouw, te Antwerpen.

De openingsrede zal uitgesproken worden door Mr. Jef Van den Heuvel en draagt als titel «Louis Franck».

MEDEDELINGEN

Parlementaire vraag

Het zal onze lezers voorzeker interesseren kennis te nemen van de parlementaire vraag die door de Heer Volksvertegenwoordiger Fernand Vandamme uit Brugge gesteld werd aan de Heer Minister van Justitie.

* * *

Praktisch alle rechtbanken van het land nemen één of meer abonnementen op het weekblad «Journal des Tribunaux». Uit peilingen blijkt dat het aantal abonnees op het «Rechtskundig Weekblad» in de franstalige rechtbanken onbeduidend is.

Teneinde eenheid van rechtspraak over het gehele land te bevorderen, en meteen contacten en onderling begrip te stimuleren, schijnt het zeer wenselijk de franstalige rechtskundige tijdschriften aan de Vlaamse rechtbanken en de nederlandstalige tijdschriften aan de franstalige rechtbanken zoveel mogelijk te verspreiden.

Welke maatregelen nam de heer Minister in dat verband? Kon hij de besteding der kredieten in deze zin beïnvloeden?

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift van de vrederechters - jg. 1964, nrs. 8-9 : F. Vranken, Mogen de voogd en de toeziende voogd van de familieraad deel uitmaken?

Tijdschrift voor notarissen - jg. 1964, nr. 8-9 : Claeyss Boûaert, De belasting op inkomsten uit onroerende goederen gelegen in België.

Política - jg. 1964, nr. 3 : Louise E., Van Staten-Generaal tot Parlement in de Benelux-landen (1464-1964). — De Lanoo T., Samenstelling van de Leuvense studentenbevolking. Verband tussen de studiekeuze van de student en het beroep van zijn vader.

Tijdschrift voor Gemeenterecht - jg. 1964, nr. 7-8 : A. Roosens, Ruimtelijke ordening en Stedebouw. — Léon Bauwens en Alfons Vander Stichelen, Het lager onderwijs en het bewaarschoolonderwijs.

Algemeen Fiscaal Tijdschrift - jg. 1964, nr. 11 : Vakantiegeld als schuld. — Toepassing van prijscoûrant inzake successierechten. — Vergunning losbladige faktuurboeken.

De Gemeente - jg. 1964, nr. 7-8 : Editoriaal. — Congres van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten. — H. Maes, De mechanisering van de bevolkingsadministratie.

Sociaal Economische Wetgeving - jg. 1964, nrs. 7-8 : Zwarensteijn H., The extra-territoriaal reach of the American Antitrust Laws. — Verrijn Stuart G.M., Afscheidswaard als voorzitter van de S.E.R.

Bulletin van de E.E.G. - jg. 1964, nr. 8 : W. Hallstein, Inleiding tot het zevende algemeen verslag over de werkzaamheden van de Gemeenschap.

Nederlands Juristenblad - jg. 1964, nr. 29 : H.F. van Panhuys, Een grootse poging tot systematisering van het volkenrecht. — G.A. Jansen op de Haar, Tantum Devolutum Quantum Appellatum, I.

Nr. 30 :

Kan J.M., Het rapport van de Ombudsman-Commissie van de Vereniging voor administratief Recht. — Jansen op de Haar G.A., Tantum Devolutum Quantum Appellatum, II (slot).

Weekblad voor Privaatambt, Notaris-ambt en Registratie - jg. 1964, nr. 4824 :

C. J. van Zeven, Wijziging van de bepalingen omtrent het beheer van voogd, ouder en curator (II). — J.M. Polak, Recente wetenswaardigheden.

Nr. 4825 :

J.M. Polak, Certificering van onroerend goed. — H. G. Hagelen, Premielasten in huwelijksvoorwaarden. — Fiscale Rechtspraak van de Hoge Raad.

Nr. 4826 :

Van Zeven C. J., Wijziging van de bepalingen omtrent het beheer van voogd, ouder en curator (III). — De Pree J. C. C., De slottermijn van het ambtelijk pensioen. — Fiscale Rechtspraak van de Hoge Raad.

Arbitrale Rechtspraak - jg. 1964, nr. 523 :

Rechtspraak.

Journal des Tribunaux - jg. 1964, nr. 4456 :

Hayoît de Termicourt R., Les pourvois dans l'intérêt de la loi et les dénonciations sur ordre du Ministre de la Justice.

Revue Critique de Jurisprudence Belge - jg. 1964, tweede trimester :

A. Mast, Le juge ordinaire et le détournement de pouvoir. — M. Pierre Van Ommeslaghe, La notion de l'organe statutaire et la répartition des pouvoirs par le conseil d'administration des sociétés anonymes. — E. Vieujean, La sauvegarde des intérêts familiaux par l'épouse commune en biens. — M. Paul Horion, Droit social.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités - jg. 1964, nr. 7 :

M. Jacques Moins, La réforme du régime des maladies professionnelles en Belgique.

Jurisprudence du Port d'Anvers - jg. 1964, nr. 5-6 :

Abordage. — Affrètement maritime.

Recueil de Jurisprudence du Droit Administratif et du Conseil d'Etat - jg. 1964, nr. 2 :

Dumont M., Les projets de réforme des juridictions administratives du premier degré. — Jurisprudence du Conseil d'Etat (I.).

Revue Pratique du Notariat Belge - jg. 1964, nr. 2497 :

La loi du 10 juin 1964 relative aux appels publics à l'épargne.

Nr. 2498 :

Transformation de société. — Revue de la jurisprudence belge. — Revue de la jurisprudence étrangère. — Décisions administratives.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat - jg. 1964, nr. 20790 à 20803 :

Timbre. — Enregistrement. — Expropriation pour cause d'utilité publique. — Aménagement du territoire et urbanisme.

Mouvement Communal - jg. 1964, nrs. 7-8 :

Editorial. — Le problème de la réforme des structures de l'assistance publique. — Maes H., La mécanisation du service de la population. — Destrée J., A l'Opéra National.

Recueil Dalloz - jg. 1964, nr. 28 :

Le Clère M., Les autopsies et le respect des droits de la personne humaine. — Hamon L., Irrecevabilité en vertu de l'art. 40 de la Constitution, de l'amendement dont l'adoption aurait pour conséquence la création d'une charge publique.